

Bakalářská práce

2023

Eliška Šimková

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Next Generation EU – Obecná idea a její naplnění
v České republice**

Eliška Šimková

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
Katedra politologie a mezinárodních vztahů
Studijní program Politologie
Studijní obor Mezinárodní vztahy – teritoriální studia

Bakalářská práce
Next Generation EU – Obecná idea a její naplnění
v České republice
Eliška Šimková

Vedoucí práce:

PhDr. Mgr. Petr Jurek, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2023 .....

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat PhDr. Mgr. Petru Jurkovi, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, včetně jeho cenných připomínek a času, který vedení mé práce věnoval. Také bych chtěla poděkovat rodině, která mi byla při studiu oporou.

Obsah

ÚVOD	7
1 NEXT GENERATION EU	9
1.1 Reakce EU na pandemii COVID-19	9
1.2 Obecný popis Next Generation EU	10
1.2.1 Politika soudržnosti	11
1.3 Politický proces přijetí	13
1.3.1 Plán cesty k oživení.....	13
1.3.2 „Šetrná čtyřka“	14
1.4 Financování Next Generation EU	16
1.4.1 Víceletý finanční rámec	17
1.4.2 Granty.....	17
1.4.3 Půjčky.....	18
1.5 Struktura Next Generation EU	18
1.5.1 Nástroj pro oživení a odolnost	19
1.5.2 REACT-EU	19
1.5.3 Horizont Evropa	20
1.5.4 InvestEU.....	20
1.5.5 Rozvoj venkova.....	21
1.5.6 Fond pro spravedlivou transformaci	21
1.5.7 rescEU	22
2 NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY	23
2.1 Obecná charakteristika a politický proces přijetí Národního plánu obnovy	23
2.2 Pilíře Národního plánu obnovy a jejich cíle	26
3 ROZVOJ KULTURNÍHO A KREATIVNÍHO SEKTORU	30
3.1 Základní popis komponenty Rozvoj kulturního a kreativního sektoru	30
3.1.1 Status umělce a umělkyně.....	31
3.1.2 Rozvoj regionálního KKS	34
3.1.3 Digitalizace KKS	35
3.1.4 Kreativní vouchery.....	36
3.2 Shrnutí podobnosti cílů NGEU s komponentou 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru	36

ZÁVĚR	40
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	42
RESUMÉ	48
PŘÍLOHY.....	49
Příloha č. 1: Přehled pilířů Národního plánu obnovy a jejich komponent.....	49
Příloha č. 2: Přehled jednotlivých výzev a iniciativ v rámci komponenty 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru	51

Úvod

Za posledních pár let se Evropská unie musela vypořádat s několika nelehkými výzvami. Jako dominantní aktér na evropské pevnině se musely členské státy dohodnout na kolektivním řešení daných problémů či situací a vymyslet odpovídající východiska z krizí. V roce 2015 se některé státy Evropské unie snažily pomocí migračních kvót zamezit neorganizovanému pohybu uprchlíků a ekonomických migrantů ze Sýrie a Iráku v prostoru Evropské unie. S neustále zhoršujícím se klimatem, které je pro Evropskou unii jednou z hlavních priorit, se státy Evropské unie dohodly zaujmout společný postoj, který by podpořil boj proti změně klimatu. Výsledek tohoto snažení je European Green Deal neboli Zelená dohoda pro Evropu, a je to pokus o dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050 a o zelenou tranzici napříč všemi hospodářskými odvětvími v reakci na klimatickou změnu.

Momentální výzva, se kterou se Evropská unie musí v dalších letech vypořádat, je pocovidová obnova. Koronavirové onemocnění COVID-19, které se poprvé objevilo v čínském městě Wu-chan v prosinci 2019, a v průběhu následujícího roku se rozšířilo do celého světa, ochromilo všechny aspekty každodenního života v podobě pandemie. V souvislosti s opatřeními, které byly vydány Evropskou unií a členskými státy ve snaze zabránit šíření nákazy, došlo i k ochromení jednotlivých ekonomik a propadu jednotného trhu. Proto se členské státy jako v předešlých krizových případech, rozhodly vytvořit plán, který by je a Evropskou unii jako celek uchránil před neodvratnou hospodářskou krizí. Tímto plánem se stal dočasný instrument obnovy s názvem Next Generation EU. Jeho vizí je především nastartování ekonomik na před-covidovou úroveň, ale zároveň i posunutí Evropské unie a jejích členů ve směru udržitelnější budoucnosti a odolnějším prostředí vůči dalším krizím. Tato vize je důležitým aspektem celého plánu, neboť nejde jen o pocovidovou obnovu, která byla tím prvotním impulsem pro vytvoření plánu, ale jde také o příležitost, jak skloubit některé již dlouhodobější iniciativy s plánem, který vznikl s ideou ochrany veřejného zdraví a obnovou hospodářství. Součástí plánu Next Generation EU je i konvergence a soudržnost evropských regionů, neboť pandemie nepostihla všechny státy stejnou mírou, bude tedy na každý stát nahlíženo zvlášť. Každý členský stát si sestavil svůj vlastní plán obnovy, kde se snaží aplikovat ideu Next Generation EU, podle jejich specifických potřeb k odolné a udržitelné ekonomice. Česká republika uchopila princip Next Generation EU a transformovala jej do Národního plánu obnovy schváleným Radou EU v srpnu 2021.

Cílem této bakalářské práce je zjistit míru souladu mezi ideou a smyslem Next Generation EU a jejím reálným naplněním v případě Národního plánu obnovy v České republice. Práce je rozdělena na tři části. První část se věnuje obecnému představení plánu Next Generation EU, zejména jeho politickému procesu vzniku a legislativnímu přijetí na úrovni Evropské unie a členských států. Pozornost je také věnována nutnosti přijetí tohoto opatření po pandemii covid-19 a jeho unikátnosti v rámci kohezních politik Evropské unie, spočívající především ve financování programu, které je často pro jeho enormní částku kritizováno, a nedá se srovnat s financováním ostatních projektů, které se na kohezní politiku zaměřují. Druhá část představí Národní plán obnovy jako jeden z příkladů realizace Next Generation EU. Podobně jako v první části přiblíží politický proces vzniku a jeho přijetí. Vzhledem k tomu, že přijetí většiny takto velkých plánů se potýká s velkým množstvím kritiky, nastíní práce některé z těch nejhlasilivějších a nejrelevantnějších, které v prostoru veřejné debaty zazněly. Popíše jednotlivé pilíře, které mají obsáhnout všechna odvětví, které jsou potřeba k oživení ekonomiky, a zhodnotí jejich cíle s cíli a ideou Next Generation EU. Třetí část se zaměří na jednu konkrétní komponentu a na její reformy a investice v jednotlivých sekcích. Tato práce se zabývá konkrétně komponentou číslo 4.5 ze čtvrtého pilíře, a to *Rozvojem kulturního a kreativního sektoru*, na kterém si jejím důkladným rozebráním práce ověří shodnost s ideou Next Generation EU. Cíle, které byly v rámci této komponenty vytyčeny, porovná s reformami a investicemi, ke kterým v rámci plnění Národního plánu obnovy došlo nebo dojde. V této části bude práce vycházet převážně z pramenů od Ministerstva kultury České republiky, neboť právě to je vlastníkem komponenty a je důležité vycházet z oficiálních zdrojů pro co největší přesnost.

Toto téma je důležité především v souvislosti s tím, aby se zjistilo, zdali je funkčnost a implementace evropských politik v členských státech adekvátní. Bude se snažit přiblížit konkrétní diskuzi a proces ohledně přijetí jak v evropském, tak českém prostředí. Vycházet bude z oficiálních dokumentů Evropské unie a vlády ČR, pro co nejpřesnější interpretaci cílů a číselných dat Next Generation EU a Národního plánu obnovy. Využita bude také odborná literatura pro vysvětlení teoretických pojmů důležitých pro pochopení kontextu. Dále bude vycházet i z odborných článků, zabývajících se různými tématy, které s plánem Next Generation EU souvisí. Patří k tomu například ekonomický rozměr, spojitost se Zelenou dohodou pro Evropu nebo měřítko rozdílnosti evropských regionů.

1 Next Generation EU

1.1 Reakce EU na pandemii COVID-19

Na sklonku roku 2019 se v médiích objevily první informace o neznámém viru, který se objevil, jak již nyní víme, v čínském městě Wu-chan. Během pár dní se z ohniska nákazy rozneslo onemocnění do zbytku Číny a postupovalo i přes její hranice dál do světa. Světová zdravotnická organizace na začátku ledna uznala onemocnění způsobené koronavirem SARS-Co V-2, které bylo pojmenováno jako COVID-19 (*covid disease 2019*) [Evropská rada 2022a]. Začátek roku 2020 byl ve znamení šíření nákazy do všech koutů světa. 21. ledna 2020 se vir poprvé objevil ve Spojených státech amerických a o tři dny později byly také zjištěny tři případy ve Francii [WHO nedatováno]. Do konce ledna byl Radou EU aktivován mechanismus IPCR (Integrated Political Crisis Response), který slouží pro koordinaci všech členských států v případě mimořádné události, která vyžaduje politickou reakci. Mechanismus byl v tomto případě využit pro sdílení informací [Evropská rada 2022a]. 13. února se sešla Rada EPSCO, která podpořila intenzivnější spolupráci nejen mezi unijními státy, ale i na mezinárodní úrovni [Rada EU 2020]. Ke konci února už Evropská komise vyhodnocovala dopad onemocnění koronaviru na evropský průmysl, dodavatelské řetězce a celosvětovou poptávku po evropském zboží [Council of the European Union 2020] a na začátku března se sešla Euroskupina s podobným cílem, a to aktivně řešit dopady krize na hospodářství EU pomocí koordinovaných kroků napříč všemi členskými státy [Eurogroup 2020]. Do půlky března se situace v Evropě výrazně zhoršila. Zejména kvůli enormnímu nárustu nakažených v Itálii, který v té době přerostl počet nakažených v Číně, kde se pandemie zpomalila, označila Světová zdravotnická organizace Evropu za nové epicentrum koronaviru [Fredericks 2020]. V reakci na to se uspořádala videokonference Evropské rady spolu s vrchními představiteli některých evropských institucí a společně se dohodli na čtyřech prioritách. Mezi omezením šíření viru, zajištěním vybavení pro zdravotnictví a podporou výzkumných pracovišť byla i prioritou ohledně řešení socioekonomických důsledků, které se pro většinu občanů nebo podniků výrazně zhoršily. Unie se zavázala využít veškeré prostředky na podporu postižených odvětví i jejich zaměstnanců, popřípadě i na likviditu spojenou s dopadem pandemie na malé a střední podniky. V této chvíli byla také připravena poskytnout 37 miliard eur pod záštitou Fondu solidarity EU na podporu a řešení důsledků pandemie. Tato částka byla navržena Komisí, která využila flexibility fondu, pro investiční strategii plánovanou pro obnovení v rámci krize. Zajímavým bodem

byla i ostražitost členských států vůči zahraničním investicím, které by mohly ohrozit legitimitu veřejných politik. Většinu konkrétních návrhů ale Rada delegovala na Euroskupinu, která se měla zabývat podrobným plánem pro socioekonomické potřeby členských států. V průběhu května se Rada EU dohodla na třech záchranných sítích v rámci záchranného balíčku na podporu pracovních míst a pracovníků, podniků a členských států [Evropská rada 2022a].

1.2 Obecný popis Next Generation EU

Jedním z cílů Evropské unie je snaha o silnou a spravedlivou Evropu. Plán, kterým se v této práci zabýváme, má jako jednu z hlavních priorit právě spravedlivé posílení evropských států. Dopad, který měla pandemie na jednotlivé členské státy EU, se značně liší, proto bylo nutné vytvořit takový nástroj, který zařídí spravedlivé rozložení pomoci. Komise vytvořila návrh, nyní známý jako Next Generation EU, který je nástrojem ale zároveň i symbolem pro východisko z krize, ve které se ocitla nejen Evropa, ale i celý svět.

Next Generation EU (dále jen NGEU) je plán Evropské unie na oživení národních ekonomik a zároveň i celé EU po několik let trvající pandemii. Primárním cílem je investování financí do různých odvětví ekonomik, aby došlo k znovunastartování dodavatelských řetězců, provozu výrobních linek a celkového obchodu a služeb v Evropě. Plán, který Komise vytvořila, má ovšem i jiné ambice než jen dosažení předkrizové úrovně [European Council 2020]. Jak je známo, EU si klade vysoké cíle a nebojí se svůj potenciál a pravomoci využít na maximum. Proto se rozhodla jít dál, jak již napovídá název plánu, a utvořila koncept, který se zabývá nejen momentálními potřebami EU, ale i potřebami pro příští generace. Snaží se tímto otevřít most, který by generace spojoval tím, že se bude snažit vytvořit vhodné prostředí.

Jedná se tedy o balíček obsahující nástroje v podobě fondů a programů, který se věnuje hospodářské pomoci po pandemii covidu-19. Hlavním cílem je obnova EU a jejích členských států, která bude zahrnovat investice do postižených oblastí, ale i do zelené tranzice a digitální transformace [Evropská komise 2020]. V této oblasti navazuje idea NGEU na ideu European Green Deal (dále jen Green Deal), kdy se EU zavázala k uhlíkové neutralitě do roku 2050. Proto se NGEU bude snažit o obnovení v rámci již dohodnutých cílů, pomocí vyčlenění části financí, které budou muset být investovány v souladu s Green Deal do zelené tranzice [Evropská komise 2019].

1.2.1 Politika soudržnosti

Hlavním cílem NGEU je tedy posílení jednotlivých států a regionů a primárně právě těch, které krize zasáhla nejvíce. Na půdě EU je zvykem rozdělovat jednotlivé iniciativy pod záštitu nějakého většího celku, což poté slouží k lepší orientaci například při vytváření rozpočtu. Jednotlivé „politiky EU“ mají svůj záměr a cíl a patří k nim například zemědělská politika, sociální politika, environmentální politika nebo rybolovná politika. Plán, kterým se v této práci zabýváme neboli NGEU můžeme přiřadit k politice soudržnosti, a právě té se bude tato kapitola věnovat.

Politika soudržnosti, regionální politika, politika solidarity, strukturální politika nebo kohezní politika, tak lze označit jednu z největších položek v rozpočtu EU. Prostřednictvím této politiky se EU snaží vyrovnat rozdíly, které se mezi státy a regiony nachází, ať už ekonomické či sociální. Chce tím dosáhnout prosperity Unie jako celku, aby byla schopna zajistit všem evropským občanům stejné podmínky pro život v konkurenceschopném prostředí, prostřednictvím například tvorbou pracovních míst či ekonomického růstu [McCormick 2020: 362]. Její podíl v rozpočtu EU stále stoupá například na úkor zemědělské politiky, která dlouho dominovala. Tento obrat byl zapříčiněn několika faktory. Jedním z nich byl vstup nových členských zemí, zejména v 80. letech po vstupu Řecka, Portugalska a Španělska, které patřily k ekonomicky méně vyspělým zemím než stávající členské státy. Tyto změny byly jedním z podnětů k reformám rozpočtu EU, zejména k zastoupení jednotlivých politik. Pomocí návrhů Delors-1 a později Delors-2 byla podoba a velikost rozpočtu pozměněna ve prospěch strukturálních fondů. Tím druhým faktorem je fakt, že zemědělská politika a prostor pro zemědělství obecně, je dlouhodobě na ústupu a mění se pohled na to, co by měla v dnešní době přinášet [Wallace 2005:197–201].

Region soudržnosti slouží jako geografická jednotka, která rozděluje členské státy na regiony, pro které je poté možné získat dotace v rámci kohezní politiky. Jedná se o územní celky s názvem NUTS II (z francouzštiny „*Nomenclature des unités territoriales statistiques*“, překlad: „Nomenklatura územních statistických jednotek“), které byly vytvořeny kvůli sjednocení představy o velikosti a definici pojmu region. Na regiony soudržnosti byly poté členské státy rozčleněny podle toho, aby splňovaly potřebné parametry k obdržení finančních prostředků [Abels 2019: 16–29]. Mezi regiony napříč celou EU jsou v některých případech i obrovské rozdíly v rámci jednoho státu. Ty nejméně rozvinuté regiony, a tedy ty, které dostávají nejvíce prostředků v rámci politiky

soudržnosti, se nacházejí převážně v celé východní Evropě, na jihu Itálie a Španělska, v Portugalsku nebo na severu a východě České republiky [Evropský účetní dvůr 2019].

Nástroje, které EU používá pro tvorbu politiky soudržnosti, jsou strukturální fondy. Momentálně jich má EU pět a všechny slouží na vyrovnávání meziregionálních rozdílů. Tím nejdůležitějším je Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), který vznikl v roce 1975. Jeho hlavní náplní jsou investice do infrastruktury, průmyslových odvětví, které jsou na úpadku, podpory zaměstnanosti a v posledních letech i do zlepšení životního prostředí [McCormick 2020: 366; Euroskop 2022]. Druhým významným strukturálním fondem je Evropský sociální fond (ESF), dnes již pod názvem Evropský sociální fond plus (ESF+)¹. Oproti EFRR, který se zaměřuje spíše na vyrovnávání hospodářských rozdílů, se ESF věnuje rozdílům sociálním a zejména investicím do vzdělanosti, podpoře zaměstnanosti a trhu práce a s propuknutím pandemie se začal intenzivně věnovat i nerovnostem v přístupnosti a úrovni zdravotní péče [Evropská komise nedatováno]. Mezi další strukturální fondy patří Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní, rybářský fond a akvakulturní fond (EMFAF). EZFRV se věnuje životu na venkově a zemědělským oblastem a zejména jejich rozvoji. EMFAF se soustředí na rybářskou a námořní politiku a na ostatní oblasti s nimi spojené, například mezinárodní správu oceánů [Euroskop 2022]. Posledním fondem, který sice souvisí s kohezní politikou, ovšem nejedná se v tomto případě o strukturální fond, ale o fond investiční, je Fond soudržnosti. Příliš se neliší od EFRR a ESF, specifické ale pro něj je, že poskytuje pomocné prostředky pro členské státy, nikoliv pro regiony. Podporu ale dostanou pouze ty státy s nižším hrubým národním důchodem (HND) než 90 % průměrného HND v EU. Speciální pozornost také věnuje životnímu prostředí [Kołodziejski 2022].

Jak uvádí Evropský univerzitní institut [2020: 35–36], je to poprvé, kdy EU nastavila kohezní politiku jako primární výdaj v rozpočtu na rozpočtové období, i přes to že většina programů se věnuje spíše státům než regionům, je celá NGEU postavena na principech politiky soudržnosti. Primárně se na implementaci kohezní politiky soustředí Nástroj pro oživení a odolnost, který také zároveň tvoří největší část NGEU [Crescenzi 2021].

---

¹ Rozdíl mezi Evropským sociálním fondem a Evropským sociálním fondem plus tkví v tom, že ESF+ sdružuje v novém rozpočtovém období 2021-2027 fondy, které se v minulém období 2014-2020 věnovaly sociálním nerovnostem. Mezi ně patří právě ESF, dále potom Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD), program EU pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI) a Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí [Evropská komise nedatováno].

1.3 Politický proces přijetí

Jak je již zmíněno v předchozích kapitolách, NGEU je úzce spjata s Víceletým finančním rámcem 2021-2027 (dále jen VFR). První návrh na to, jak by měl VFR 2021-2027 vypadat, podala Komise už v květnu 2018. O dva roky později ale musela návrh upravit, aby odpovídal situaci v Evropě v době pandemie a jejímu zotavení se z ní [European Commission 2021].

1.3.1 Plán cesty k oživení

Dokument s názvem Plán cesty k oživení byl první stavební jednotkou pro NGEU a vytyčil prioritní zásady, ze kterých se bude oživení Evropské unie a jejích členských států odrážet. Klíčovým prvkem je asymetričnost, se kterou pandemie jednotlivé státy zasáhla. Každý region disponuje jinými prostředky k boji proti pandemii, tudíž i pomocné prostředky musí být pro každý region rozdílné. Dbá také na týmovost a zapojení se všech států, a to celé v rámci respektování evropských hodnot. Dokument vznikl na začátku samotné pandemie, musel se tedy zavázat i k určité míře flexibility do budoucích měsíců a let podle toho, jak se bude pandemie vyvíjet. Stěžejní vytyčené zásady, v rámci kterých tedy NGEU vznikala, jsou čtyři. Soudržnost a konvergence, které odráží jeden z hlavních cílů Unie, podporující rovné podmínky pro všechny, aby měl každý členský stát možnost pracovat ze stejných pozic jako ostatní členské země. Inkluze všech členských států, která je stěžejní pro funkčnost Unie v době pandemie, a snaží se zahrnout jak všechny členské státy, tak i všechny podniky a občany a docílit tak potřebné týmovosti, která je při řešení krizí nutná. Flexibilita a přizpůsobivost je nutností při skutečnosti, že byl plán vytvořen na samém počátku pandemie v době, kdy nebyly důsledky plynoucí z krize známe. Respektování hodnot a práv EU jakožto poslední zásada, která podtrhuje další důležitý cíl Unie, a to dodržování již dříve domluvených a ustanovených pravidel nehledě na krizi, v rámci kterých celé společenství funguje a prezentuje se ve směru vnitřní i vnější suverenity [Evropská rada 2022a].

Euroskupina, která Plánu cesty k oživení dala prostor k prvnímu zformování se na zasedání 9. dubna 2020, obsáhla oblasti vyžadující kolektivní opatření pro úspěšné oživení. První oblastí je jednotný trh, zejména jeho revitalizace a funkčnost. Má v plánu se zaměřit především na obnovu hodnotových a dodavatelských řetězců zpřetrhaných kvůli pandemii. Veškeré kroky ovšem musí navazovat na hodnoty EU, proto se již v tomto prvním dokumentu nezapomíná na modernizaci v rámci digitální tranzice a ekologické transformace. Druhou oblastí jsou investice. Plán cesty k oživení

připodobňuje touženou pomoc na znovunastartování k rozsahu Marshallova plánu po druhé světové válce. Podtrhuje nejen propojenost s víceletým finančním rámcem, ale i důležitost Evropské investiční banky, které chce poskytnout potřebné nástroje na poskytování finančních prostředků. Třetí oblast klade důraz na kooperaci a solidaritu v globálním měřítku. Spolupráce s partnery na mezinárodní scéně považuje za klíčové pro co nejrychlejší a nejadekvátnější reakci. Zároveň se chce věnovat i pomoci slabším státům mimo EU nebo bezprostředním partnerům Unie. V poslední oblasti chce zaměřit pozornost na funkční systém správy EU. Týká se to jak dodržování hodnot EU, tak zásad právního státu a celé značky EU. V této části se dokument věnuje hlavní ideji pozdější NGEU, a to vyjít z krize odolnější a silnější, což spočívá v posílení své pozice navenek i dovnitř [Evropská rada 2020a].

Tento nastíněný rámec byl předán Evropské radě, která ho 23. dubna 2020 přijala a vytvořila podrobnější plán s jednotlivými opatřeními, která se konkretizovala do jednotlivých oblastí ekonomiky spolu s časovým harmonogramem [Evropská rada 2020a]. Spolu s Plánem cesty k oživení byla Komise pověřena předložením návrhu na vytvoření fondu na podporu oživení, který měl už v téhle fázi zohlednit geograficko-ekonomické aspekty krize. Spolu s podobou Fondu předložila Komise návrh na propojenost a vztah s VFR na období 2021-2027. Od podání návrhu do 19. června probíhaly konzultace s členskými státy, kdy byly diskutovány nejasnosti a obecné výklady návrhu [Evropská rada 2020c]. Ve dnech 17. až 21. července se poté konal v Bruselu první summit Rady, kterého se od začátku pandemie vedoucí představitelé fyzicky účastnili. Na tomto summitu byl přijat návrh Komise fondu na podporu oživení v podobě 750 miliard eur a víceletého finančního rámce v podobě 1 074 miliard eur. Členské země byly pověřeny vypracováním svých individuálních plánů obnovy, které mají být zaměřené na období 2021-2023 a musí být v souladu se schváleným rámcem a hodnotami EU [Evropská rada 2020b].

1.3.2 „Šetrná čtyřka“

Jedna z klíčových debat ohledně politického přijetí NGEU, byla mezi Rakouskem, Dánskem, Švédskem a Nizozemskem, státy tzv. *Frugal Four* („Šetrná čtyřka“), a státy převážně z jihu Evropy. Financování bylo nejdiskutovanějším tématem v rámci jednání ohledně politického přijetí NGEU a až 27. května 2020 byl dosaženo kompromisu mezi státy.

V momentě, kdy se ukázalo, že dohodnutá podoba fondu NGEU z prvních jednání nebude stačit na vyřešení ekonomické krize, bylo nutné udělat v původním plánu změny, a to především v podobě financování. Řešení tohoto problému rozdělilo členské státy na dvě skupiny, přičemž každá z nich zastávala jeden návrh na změnu financování podle jejich národních potřeb. Jeden tábor sestával z devíti členskými státy převážně z jihu Evropy vedeným Francií a Itálií. Jejich návrhem řešení bylo přijetí tzv. koronových dluhopisů („*corona bonds*“), což spočívalo v přijetí společného dluhu všech členskými státy EU dohromady a jeho následné splácení. Skupina tvořená ze států jako je Itálie, Španělsko, Portugalsko, Lucembursko, Belgie, Francie, Řecko, Irsko a Slovinsko se ovšem často řadí do skupiny států, které jsou označeny jako vysoce rizikovní dlužníci s vysokou pravděpodobností nesplácení [Parimisetty 2020]. Naproti nim stála tzv. „Šetrná čtyřka“ („*Frugal Four*“) zastoupená státy severu s nízkým rizikem dluhu označovanými jako státy s fiskálně konzervativní politikou. K šetrné čtyřce se později přidalo i Finsko, které se ke koronovým dluhopisům vyjádřilo stejně odmítavě. Celá skupina byla vedená Německem, které sdílelo severský postoj. Důvod, proč šetrná čtyřka koronové dluhopisy odmítala, pramenil převážně ze stability a vyspělosti ekonomik států. Pokud by členské státy přijaly společný dluh, byly by státy šetrné čtyřky, jako čistí plátcí do rozpočtu EU, v jeho splácení znevýhodněné. Jejich obavy byly ze splácení větší části dluhu z vlastních peněz v případě neschopnosti splácení ostatních zemí [Khan 2020]. Druhá strana tvořená devíti státy se bránila tvrzením, že krize, která je zapříčiněna pandemií, není chyba žádného konkrétního státu a nenese pro to tedy žádná země zodpovědnost. Poukazovaly také na bezprecedentní charakter krize, která zastihla symetricky všechny státy nepřipravené [Amaro 2020].

Ke změně došlo po setkání zástupců z Německa, tehdejší kancléřky Angely Merkelové, a Francie, prezidenta Emmanuela Macrona, kteří se snažili nalézt kompromis. Navrhli vytvoření fondu obnovy v hodnotě 500 miliard eur, který by poskytl finanční pomoc v podobě grantů státům, které krize nejvíce postihla. Fond by nabyl financí prostřednictvím Komise, která by si je půjčila na finančních trzích a následně distribuovala národním vládám pomocí evropského rozpočtu [Bayer 2020]. S poskytnutím financí ve formě grantů nesouhlasilo například Rakousko, ale podpořilo pomoc ve formě půjček. Naopak Španělsko a ostatní státy ze skupiny podporující zavedení koronových dluhopisů německo-francouzskou iniciativu uvítalo [Deutsche Welle 2020]. Finální podoba, kterou představila 27. května Komise, nakonec přinesla

kompromis mezi rozdělenou Evropu. Později byl Radou schválen objem fondu na podporu oživení v hodnotě 750 miliard eur (tato částka se váže k cenám z roku 2018, hodnota pro rok 2022 je 806,9 miliard eur) [Evropská unie nedatováno], přičemž částka byla rozdělena na dvě části ve formě půjček a ve formě grantů, což přineslo uspokojení pro obě strany [Evropská komise 2022].

1.4 Financování Next Generation EU

Rozpočet EU reflektuje nejen priority a zájmy evropských institucí, ale také národních vlád členských států. Například ale v oblasti investic se jim věnuje více než jednotlivé národní rozpočty. Často je právě rozpočet EU používán vládami jako zdroj finančních prostředků pro realizaci investičních projektů. Primárně se toto týká států, které jsou členy EU od roku 2004. Rozpočet se plánuje na sedm let, v rámci kterých se vytyčí rozpočtové priority, a postupně se odsouhlasí Víceletý finanční rámec (dále jen VFR). Pokud se Unie dostane do stavu krize, zapříčiněné například vnějšími vlivy, umožňuje její rozpočet vytvořit nouzový nástroj, který by nebyl součástí VFR². Taková řešení zajišťují, že se rozpočet EU nedostane do deficitu, neboť by nedodržel již stanovený střednědobý plán na hospodaření s financemi, který VFR představuje [Bisciari 2021]. Jak již bylo popsáno v předchozích kapitolách, NGEU je dočasným nástrojem, který slouží k hospodářské obnově po pandemii covidu-19. Aby mohla být obnova realizována, bylo nutné vytvořit nástroj, který by se postaral o rozdělení prostředků mezi členské státy spravedlivě. V červenci 2020 byl přijat balíček na podporu oživení k řešení následků pandemie v hodnotě 750 miliard eur. Tato částka byla rozdělena na dvě části, přičemž jednu část tvoří granty v hodnotě 390 miliard eur a druhou tvoří půjčky v hodnotě 360 miliard eur [Cloos 2021]. Funkčnost a kompatibilita byla zajištěna pomocí úzkého propojení s VFR na období 2021-2027. Proto NGEU představuje výjimečnou situaci, kdy se pomocný nástroj stává součástí VFR, a není tedy vytvořen mimo rozpočet. Ovšem určité části, v rámci NGEU se mimo rozpočet nachází, je to například program SURE v rámci záchranné sítě pro pracovníky [Bisciari 2021].

---

² Příkladem takových nástrojů jsou například bilaterální půjčky (např. Greece I Package), Evropský nástroj finanční stability (EFSF) nebo Evropský stabilizační mechanismus (ESM), které byly zřízeny v rámci obnovy po ekonomické krizi v letech 2008-2009 [Bisciari 2021].

1.4.1 Víceletý finanční rámec

Financování EU se odráží od VFR, který je nejprve podán jako návrh Komise Radě EU, jež musí návrh jednohlasně odsouhlasit, a poté předat návrh Evropskému parlamentu (dále jen Parlament), který musí návrh odsouhlasit prostou většinou. Pokud dohoda projde skrz všemi zmíněnými institucemi, je VFR přijat. Jeho obsahem jsou rozpočtové priority, které se na dané sedmileté období (do roku 1993 byl VFR pětiletý) chystají, a určuje nejvyšší možné výdaje, které si Unie může dovolit. Období, které zahrnuje i NGEU, je mezi lety 2021-2027 a původní návrh na podobu VFR 2021-2027 byl podán již v roce 2018. Nepřijetí návrhu až do roku 2020 zapříčinila nejdříve neschopnost Parlamentu a Komise v nalezení kompromisu, přičemž Parlament nesouhlasil primárně se škrty v rozpočtu v oblasti kohezní, zemědělské a rybářské politiky. Po propuknutí pandemie, která zablokovala většinu jednání na evropské půdě netýkajících se boje proti covidu, se opět kompromis pro podobu VFR nenašel. Až v květnu roku 2020 byl předložen návrh Komise na vytvoření nástroje na podporu oživení, spolu s kterým byl představen i návrh na VFR 2021-2027 [Euroskop nedatováno]. Komplexní balíček tvořený z VFR 2021-2027 posílený o NGEU byl schválen 21. července 2020 v hodnotě 1 824,3 miliard eur, z čehož 750 miliard eur připadá na NGEU, a které budou vypláceny po dobu prvních tří let. Zbytek, tedy 1 074,3 miliard eur, tvoří VFR 2021-2027 [Evropská rada 2020].

1.4.2 Granty

Vyčleněním 390 miliard eur NGEU podpořila členské státy ve formě grantů. Ohledně částky a podílu, který budou oproti půjčkám granty tvořit, se vedly rozsáhlé debaty popsané v předchozích kapitolách. Původní návrh Komise bylo rozdělení částky na 500 miliard eur ve formě grantů a 250 miliard eur v půjčkách. Některé členské státy usilovaly o větší poměr půjček z toho důvodu, že zatímco půjčky budou splácet členské státy zvláště, splácení grantů má být splaceno z evropského rozpočtu, což znevýhodňuje státy, které přispívají do evropského rozpočtu více. Pozměnění poměru došlo po diskuzi započaté šetrnou čtyřkou [Bisciari 2021].

Pro co nejrychlejší implementaci a úspěšnou obnovu se Komise zavázala pro vyplacení 70 % grantů již v letech 2021-2022. Podíl grantů a půjček se vyměřil podle nezaměstnanosti v letech 2015-2019 a inverzním HDP na obyvatele. Podle tohoto kritéria tedy nejvíce grantů dostanou ekonomicky chudší státy. Zároveň jsou ale tyto údaje přepočítávány na počet obyvatel, což znamená, že nejvíce grantů, co se týče největší

částky, která byla udělena jako grant, se týkala Španělska a Itálie [Bisciari 2021]. Kritéria pro zbylých 30 % grantů vyplácených v roce 2023 byla později Komisí upravena. Nově byl pro výpočet poměru grantů a půjček zvolen místo nezaměstnanosti ukazatel ztráty HDP v letech 2020 a 2021 oproti roku 2019 [Bańkowski 2021:6].

1.4.3 Půjčky

Často se NGEU uvádí jako přelomový krok v souvislosti s fiskální reformou v EU. Způsob, jakým Unie získá finanční prostředky na financování celého programu spočívá ve společném dluhu, ke kterému se společně státy zavázaly [Cabral 2021]. Instituce EU byly dlouhodobě kritizovány za absenci nějakého prostředku, který by shromažďoval rozpočet do jednoho centrálního rozpočtu fungující podobně jako je tomu například u vyspělých federací. Od NGEU se v této chvíli očekává, že přinese jakousi fiskální reformu pro EU, kterou by se posunula k pevnějšímu celku, jak někteří očekávají. Přelomovým prvkem je také velikost fondu, který je v porovnání s ostatními evropskými fondy enormní. I přes to se ale objevují názory, že fond na pocovidovou obnovu a zároveň zelenou a digitální tranzici není dostatečně velký [Alcidi 2020]. Dominantní roli v celém procesu hraje Komise, která si svým jménem vypůjčí potřebné prostředky na kapitálových trzích, a poskytne je členským státům ve formě grantů a půjček. Půjčky budou poskytnuty členským státům především prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a budou muset být splaceny v období počínaje rokem 2028 a konče rokem 2058 [Evropská rada 2022b]. Zároveň bylo zavedeno, že žádnému státu nemůže být přidělena půjčka ve vyšší částce, než je 6,8 % jeho HND (Hrubého národního důchodu) [Bisciari 2021]. A zatímco granty bude splácet EU jako celek v rámci společného dluhu, půjčky budou splácet členské státy zvlášť, na základě jejich vypracovaných národních plánů obnovy. Toto je určeno ve spojení s tím, že celý objem financí ve formě půjček poputuje do Nástroje pro oživení a odolnost, a je tedy už před implementací rozdělen na jednotlivé částky přidělené jednotlivým členským státům [European Commission nedatováno b].

1.5 Struktura Next Generation EU

V následujících podkapitolách jsou shrnuty hlavní aktivity a cíle jednotlivých programů, které jsou v rámci NGEU financovány. Programy jsou pokračující iniciativy již existujících programů, s výjimkou Nástroje pro oživení a odolnost, který vznikl jako

nový program s primárním cílem obnovy členských států po pandemii koronaviru. Zbytek programů se pouze upravil pro potřeby pocovidové obnovy Evropy.

1.5.1 Nástroj pro oživení a odolnost

Největší část financí a pozornosti byla věnována Nástroji pro oživení a obnovu (Recovery and Resilience Facility), který se stal jádrem NGEU. Tento nástroj je přímou finanční podporou pro jednotlivé členské státy na implementaci reforem a veřejných investic vedoucí k udržitelné obnově po pandemii. Smysl tohoto nástroje spočívá v pověření jednotlivých vlád členských států k vytvoření svého vlastního národního plánu pro oživení a odolnost (National Resilience and Recovery Plan), ve kterém vytyčí své cíle a milníky pro reformy do roku 2026. Po tom, co si každý stát svůj vlastní plán vytvořil a odsouhlasil, mohl ho do 30. dubna 2021 předat Komisi, která na základě předloženého návrhu vytvořila rozhodnutí, zdali návrh splňuje potřebné aspekty a predispozice. Jednou z podmínek byl například podíl věnovaný dvojici zelené a digitální tranzice, který nemohl klesnout pod 37 % v případě zelené tranzice a pod 20 % v případě tranzice digitální. Rozhodnutí vytvořené Komisí bylo předáno Evropské radě (dále jen Rada), která musela rozhodnutí do jednoho měsíce schválit [Bisciari 2021].

Rozdělení financí pro tento nástroj se pohybuje v rozmezí 312,5 miliard eur ve formě grantů a celých 360 miliard eur v půjčkách (ceny z roku 2018) [European Commission 2020]. Jak poukazuje Alcidi a Gros [2020], je Nástroj pro oživení a odolnost největší položkou v balíčku NGEU, ovšem záměry v ohledu investic se týkají převážně zelené a digitální tranzice, a upozadují tak použití fondu na pocovidovou obnovu. Fond je tedy podle nich napojen spíše na širší oblast zájmu v rámci obnovy, než jen a pouze na obnovu po pandemii koronaviru.

1.5.2 REACT-EU

Aby nevznikala mezi jednotlivými VFR mezera, ve které by bylo rozdělení financí problematické z hlediska přiřazení k jednomu z VFR, vznikl program, který se na přemostění mezi VFR 2014-2020 a VFR 2021-2027 zaměřil, a zároveň posloužil jako pomocný nástroj při reakci na covidovou krizi [European Commission nedatováno c]. Program REACT-EU (*Recovery assistance for cohesion and the territories of Europe*) v rámci krize poskytoval pomoc prostřednictvím CRII a CRII+ (*Coronavirus Response Investment Initiative* a *Coronavirus Response Investment Initiative Plus*). CRII a CRII+ jsou dočasné iniciativy pro státy na podporu jejich ekonomiky kvůli ničivým dopadům

krize [Uustal 2022]. Dále se program soustředí na zelenou a digitální tranzici, spolu s investicemi do pracovního trhu. Mezi lety 2021 a 2022, kdy program trval, bylo využito 50,62 miliard eur (v dnešních cenách) z prostředků NGEU [European Commission nedatováno c].

1.5.3 Horizont Evropa

Horizont Evropa (Horizon Europe) představuje jeden z klíčových programů na podporu výzkumu v oblasti hledání nových technologií a inovací v boji proti klimatické změně a na podporu udržitelného růstu pro blaho občanů. Snaží se EU napomoci v plnění cílů v rámci udržitelného rozvoje stanovených OSN (Organizace spojených národů), kterých se zavázala, a aby obstála z hlediska konkurenceschopnosti v globálním měřítku [Evropská komise 2021]. Celý program je úzce navázán na předchozí program Horizont 2020, který vytvořil pro Horizont Evropa odrazový můstek na další sedmileté období. Financování programu zajistil převážně VFR 2021-2027 a umožnil mu pracovat s rozpočten 95,5 miliard eur (ceny z roku 2020) [Technologické centrum Praha nedatováno a]. Součástí této částky je i podpora v rámci NGEU, která vyčlenila na Horizont Evropa 5,4 miliard eur (ceny z roku 2020) [Evropská komise 2021].

Tento program se snaží podpořit výzkumné pracovníky prostřednictvím jejich výzkumných pracovišť, kteří se věnují inovacím v oblasti vědy a technologií, společnosti nebo hospodářství. Program navázal na úspěšné činnosti Horizontu 2020 a pomocí toho si ujasnil své priority do roku 2027 a nástroje k jejich realizaci [Technologické centrum Praha nedatováno a]. Patří mezi ně Evropská rada pro inovace, která pomáhá úspěšným inovacím s potencionálně pozitivním a přelomovým dopadem na již zmíněné oblasti zájmu k prezentaci, realizaci a úspěšnému vstupu na trh. Déle byly vytyčeny mise EU, které budou patřit k hlavním oblastem zájmu pro zmiňované investiční období. Misí je pět a zabývají se přizpůsobováním se změně klimatu včetně společenské transformace; rakovinou; zdravými oceány, moři a pobřežními a vnitrozemskými vodami; klimaticky neutrálními městy; zdravím půdy a potravin. Program se také bude věnovat podpoře evropských partnerství a mezinárodní spolupráci spolu se začleněním postupu otevřené vědy napříč celým programem [Evropská komise 2021].

1.5.4 InvestEU

InvestEU je program sloužící pro investice do udržitelných inovací a vytváření pracovních pozic na úrovni evropských firem a projektů. NGEU na tento program

vyčlenila 5,6 miliard eur (ceny z roku 2020). Současně je činnost programu rozdělena do tří iniciativ, na kterých lze přiblížit aktivity programu. Tou první je InvestEU Fond, který se snaží shromažďovat veřejné a soukromé investice do rozpočtu EU a centralizovat finanční nástroje EU do jednoho fondu, který poté plní politiky EU se zaměřením na investice. Primárně se věnuje čtyřem oblastem, a to udržitelné infrastrukturu, výzkumu, inovacím a digitalizaci, malým a středním společnostem a sociálním investicím a dovednostem [European Union nedatováno]. Poradenské centrum InvestEU (InvestEU Advisory Hub) je druhou iniciativou a slouží jako poradní orgán pro podnikatele a předkladatele projektů, kteří chtějí využít služby InvestEU. Poradenské centrum se snaží předložené projekty připravit k finální fázi před financováním. Poslední iniciativou je Portál InvestEU (Invest EU Portal), který slouží jako databáze a společenské fórum pro jednotlivé investory a projekty, pro lepší komunikaci a přehled. Je to také platforma, na které mohou investoři nabízet či hledat dostupné investiční nabídky [European Union nedatováno].

1.5.5 Rozvoj venkova

Program Rozvoj venkova neboli *Rural development* je součástí společné zemědělské politiky a soustředí se podobně jako předchozí programy na environmentální a ekonomickou udržitelnost. Jak už název napovídá, tento program vyvíjí svou iniciativu především na venkově a v zemědělsky zaměřených oblastech. Celková částka pro rozvoj venkova na období mezi lety 2021-2027 činí 95,5 miliard eur (v dnešních cenách), z čehož je navíc 8,1 miliard eur (v dnešních cenách) z NGEU, to celé pod záštitou Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development) [European Commission nedatováno d]. Zatímco předchozí programy směřují svou pozornost a finance více směry, program Rozvoj venkova se soustředí převážně na adaptaci a transformaci zemědělství a venkovských oblastí v souvislosti se změnou klimatu. Program je tedy nasměrován více environmentální cestou, ovšem je kladen velký důraz na regionálnost a konkurenceschopnost jednotlivých zemědělských odvětví [Petraitis 2022].

1.5.6 Fond pro spravedlivou transformaci

Fondem pro spravedlivou transformaci (Just Transition Fund) EU sleduje výpomoc regionům, které jsou v rámci zelené tranzice upozaděné nebo znevýhodněné z důvodu jejich ekonomickému zaměření. Snaží se tedy docílit lehčí a méně nákladnější

tranzice pro tyto subjekty a zamezit prohlubování nerovností napříč regiony. EU se na podporu regionální a městské politiky v tomto směru rozhodla investovat 19,32 miliard eur (v dnešních cenách), z čehož přes polovinu (10,87 miliard eur v dnešních cenách) poskytne NGEU [European Commission nedatováno a]. V praxi se dostane v rámci tohoto fondu pozornosti těm regionům, kde například těžba uhlí činí velký podíl na ekonomické aktivitě regionu nebo na jeho zaměstnavatelské nabídce³. Konkrétně budou finance sloužit například na rekvalifikaci pracovníků, investice do čistých energií a technologií na ně určených, rehabilitace průmyslových oblastí a jejich dekontaminaci [novation nedatováno].

1.5.7 rescEU

V souvislosti s pandemií koronaviru a reakci ni, vytvořila EU ještě jeden program, který se zabývá pandemií či podobnými krizemi jako rizikem i do budoucna, a přichází s posíleným mechanismem, který slouží k pomoci občanů v dobách krize nebo přírodních katastrof. Program s názvem rescEU a s jeho rozpočtem 1,9 miliard eur (v cenách roku 2022) se snaží nejen o materiální pomoc v krizových dobách, ale hlavně také k jejich prevenci nebo zmírnění jejich dopadu [Das 2022]. Pomoc je distribuována v rámci složek první pomoci a technologií či materiálu k ní určených. Jedná se především o dopravní prostředky pro hasičské záchranné sbory, zdravotní pomůcky, evakuační prostředky nebo polní nemocnice. EU vytvořila tento program jako posílení Mechanismu civilní ochrany EU, který vznikl v roce 2001 jako reakce na teroristický útok ve Spojených státech, a momentálně se podílí na zdravotní pomoci v souvislosti s válkou na Ukrajině. Dále se snaží rozvést svou působnost a strategie i do oblasti chemických nebo biologických katastrof a vytváří expertní týmy zabývající se touto problematikou [European Commission 2022].

---

³ V České republice se v rámci tohoto programu dostane pomoci Moravskoslezskému, Karlovarskému a Ústeckému kraji [novation nedatováno].

2 Národní plán obnovy

2.1 Obecná charakteristika a politický proces přijetí Národního plánu obnovy

Jak bylo popsáno již v předchozích kapitolách, každý členský stát, který má zájem o čerpání financí z Nástroje pro oživení a odolnost, je povinen vytvořit svůj vlastní národní plán obnovy, ve kterém by obsáhnul reformy a investice v rámci obnovy svého hospodářství zasaženého pandemií koronaviru a nasměroval by vývoj své země směrem k udržitelnosti. Návrh, který stát vytvoří, je předložen Komisi v rámci evropského semestru⁴. Ta návrh posoudí z hlediska stanovených standardů, které byly určeny pro přijetí národních plánů (jedná se například o podíl věnovaný na zelenou a digitální tranzici). Pokud Komise návrh doporučí, bude pokračovat k Radě EU, která ho po dohodě schválí [European Commission e].

Přijetí z hlediska vnitrostátního se z logiky věci podstatně liší. Počátek procesu tvorby NPO začal v srpnu roku 2020 a o dva měsíce později byly zahájeny první konzultace s Komisí nad jeho první podobou a hlavními prioritami. Dne 17. května 2021 byl NPO schválen Vládou České republiky (dále jen Vláda ČR), tehdy tvořenou hnutím ANO a stranou ČSSD. 1. června 2021 byl NPO předložen tehdejšími předsedou vlády Andrejem Babišem Komisi a čekal na schválení na unijní úrovni [European Council 2023; Transparency International 2021; Vláda České republiky 2021]. 19. červencem 2021 přišlo přijetí NPO pro Českou republiku Komisí, následně byl 8. září schválen Radou a byl tak zahájen proces žádostí z pozice Česka a vyplácení z pozice EU. Svou způsobilost Česko prokázalo vyčleněním 42 % prostředků z celého NPO na oblast zelené tranzice a dále vyčleněním 22 % na digitalizaci, čímž splnilo potřebné požadavky a získalo nárok na 7 miliard eur (přesně 7,036 miliard eur) z prostředků Nástroje pro oživení a odolnost [European Council 2023; Evropská komise 2021b].

Tematicky je NPO rozdělen do 27 oblastí, takzvaných komponent, která jsou seskupena do šesti základních pilířů podle příslušných oblastí zájmu nebo působnosti (viz příloha č. 1) [Národní plán obnovy 2021]. Do jednotlivých komponent pak zapadají

---

⁴ Evropský semestr je označení pro šest měsíců na začátku každého roku, během kterých členské státy představují své ekonomické a hospodářské cíle a jejich zakomponování do jejich rozpočtu. Děje se tak z důvodu, aby EU měla představu a dohled nad tím, zdali jsou v členských státech dodržována a naplňována pravidla, která vedou k prosperitě EU jako celku. Na základě těchto dat, které od členských států Komise obdrží potom vytváří analýzy a výroční zprávy o ekonomické a rozpočtové situaci v EU [Tlapová 2016].

reformy a investice ve formě výzev. Zodpovědnou institucí za přípravu a podobu NPO jako celku je Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen MPO), Ministerstvo financí a Sekce pro evropské záležitosti z Úřadu vlády. Na podobě plánu se podílela také ostatní ministerstva, přičemž každé z nich dostalo na starost realizaci některých komponent. Členové vlády jsou označeni jako vlastníci těchto komponent a mají dohlížet na jejich realizaci [Vláda České republiky 2021].

Ohledně způsobu přijetí plánu a projednávání jeho podoby se objevila i kritika. Nezisková organizace Transparency International [2021] například kritizovala uzavřenost a netransparentnost vůči občanům a jejich připomínkám. Když byla v říjnu roku 2020 zahájena diskuze s Komisí ohledně prvního návrhu NPO, odstartovala diskuze i ve veřejném prostoru a mezi vládními a nevládními subjekty a vyjadřovaly se k průběhu příprav plánu. Celé kritice dominoval názor, že jednání ohledně NPO mělo být od začátku veřejné a přístupné pro veřejnost, aby mohla vznášet návrhy a připomínky k podobě plánu [Transparency International 2021]. Bittner [2022] také uvádí, že jedna z možných příčin neorganizovanosti celého procesu tvorby plánu a jeho přijetí je zastínění debat ohledně NPO diskuzemi a směřováním pozornosti většiny společnosti a politiků na kauzu střetu zájmu bývalého premiéra. Zdrojem kritiky netransparentnosti je také porovnání s jinými členskými státy EU nebo spíše vzor ideálního případu, jak s diskuzí ohledně podoby NPO naložit ve veřejném prostoru. Ze zemí, které se vůči veřejné diskuzi postavily podle Transparency International zodpovědně, patří například Portugalsko nebo i sousední Slovensko. Oba státy vytvořily prostor pro občanské připomínky v podobě fóra na webových stránkách již v raném stádiu příprav svých národních plánů obnovy [Transparency International 2021]. Mezi další kritiky se objevila také například Hospodářská komora, která by ocenila více prostředků na digitální agendu, zejména pro digitalizaci administrativy, nebo Ministerstvo životního prostředí, které se po boku ekologů přidává k názoru, že v plánu není dostatek prostoru pro téma klimatické změny [Šindlerová 2021].

Další kritický pohled na podobu NPO se týká způsobu jeho uchopení. V první řadě se tehdejší vláda postavila už v rámci vyjednávání ohledně přijetí NGEU způsobem, že od celého plánu očekává výhradně maximální zisky pro Českou republiku. Nejvíce chtěla z programu vytěžit prostřednictvím grantů, které preferovala před půjčkami, jež by poté musela splácet jako Česká republika samostatně, což se jeví jako poměrně ekonomicky úsporné řešení pro státní rozpočet, vzhledem k tomu, že granty jsou spláceny

společně všemi státy jako celek, v čemž Česká republika lehce profituje například s porovnáním s ostatními vysoce vyspělými evropskými státy [Bittner 2022]. Tento postoj reprezentuje například výrok tehdejšího premiéra Andreje Babiše, který se na svém Twitterovém účtu vyjádřil slovy: „*Já rozhodně nechci bránit dohodě. Jen chci pro Českou republiku vybojovat maximum. Ty peníze potřebujeme na investice*“ [Babiš 2020]. Výrok navazuje na názor bývalého premiéra na kritéria pro dělbu prostředků, která nebyla podle něj spravedlivá. Postoj České republiky k přijetí byl tedy jasný, a to maximalizace podílu grantů a minimalizace zásahu evropských institucí na jejich použití. Uchopení plánu se také kritizuje z hlediska nedostatečných ambicí ohledně strukturálních změn pro Českou republiku, ke kterým byl plán obnovy na evropské úrovni původně nasměrován. Podle mnohých chybí plánu jasné nasměrování vůči reformnímu potenciálu a popisují tak využití prostředků jako povrchové [Bittner 2022]. Kriticky se k uchopení plánu vyjádřila i ekonomka Švihlíková [2021], která je také členkou Národní ekonomické rady vlády. Podle ní plán postrádá strategii a jasné cíle a působí na ni spíše jako způsob dohnání deficitu v rozpočtu, který se za rok 2020 vytvořil. V rozložení plánu na jednotlivé segmenty jde dle ekonomky primárně vidět plnění Komisí předepsaných kritérií za každou cenu na úkor promyšleně seskládaných komponent. To můžeme pozorovat například na postupu při řešení nedostatku alokací na zelenou tranzici, se kterou se vláda při finalizaci plánu potýkala. Nedostatečný prostor pro klima byl vyřešen tím, že byly vyřazeny některé komponenty věnující se například opravám a rozšíření silnic a dálnic a nahrazeny komponentami věnující se právě klimatickým tématům [Bittner 2022].

K financování jednotlivých programů dochází až v momentě schválení celého NPO Komisí a Radou EU, tudíž ve většině případů až od roku 2021. Zajímavým aspektem je ale to, že reformy a investice z roku 2020, jsou oprávněny k tomu, být financované z prostředků NGEU zpětně, pouze ale v případě, že jsou v souladu s NPO a došlo k jejich schválení jako integrální části celého plánu. Hned po schválení plánu byly členské státy, a tedy i Česká republika, oprávněny k žádosti o první podobu výplaty v podobě předfinancování, které činí 13 % ze schválené výše podpory [Vláda České republiky 2021].

Necelý rok po přijetí NPO se situace ohledně politických priorit ve vládě zásadně změnila. V říjnu roku 2021 se konaly volby do Poslanecké sněmovny, ve kterých vládní strany ANO a ČSSD neuspěly jako při minulých volbách. ANO se dostalo do opozice, ČSSD dokonce mimo Poslaneckou sněmovnu a vystřídala je koalice SPOLU tvořená

stranami ODS, TOP 09 a KDU-ČSL. Nová podoba politického zastoupení jak v Poslanecké sněmovně, tak i ve vládě, se ale od jara 2022 musela potýkat s novou skutečností, a to s ruskou invazí na Ukrajinu, která zasáhla všechny evropské země včetně České republiky. Ve společenském prostředí se tak stala primárním tématem právě ruská agrese a implementace NPO tak zůstala v pozadí. Vláda se musela zabývat bezpečností státu a případně i materiální či diplomatickou pomocí Ukrajině.

Podle doporučení Komise pro Českou republiku, čeho by se měla držet v sestavování plánu obnovy, dominovaly tři hlavní výzvy pro českou ekonomiku, a sice stárnutí populace, zelená tranzice a digitální transformace [Bittner 2022].

2.2 Pilíře Národního plánu obnovy a jejich cíle

V této kapitole bude představeno šest pilířů, které tvoří kostru NPO. Jejich krátké zmapování bude sloužit pro demonstraci vládních priorit při vytváření celého plánu, a tedy i demonstraci toho, jakým tématům se chce vláda věnovat a dávat prostor ve své politické agendě. Rozdělení alokací je totiž napříč jednotlivými pilíři a komponenty nerovnoměrné, a jde tedy dobře poukázat na to, kterým tématům je dáována přednost před ostatními.

První pilíř, který se v NPO nachází, nese název Digitální transformace. Digitalizace je podle EU jednou z klíčových reforem, která má sloužit jak k podpoře udržitelného rozvoje, tak k vyspělosti obecně. Kvůli tomu je také jednou z klíčových priorit i u NPO a tvoří třetí největší část alokovaných zdrojů a druhou největší část na obsah komponent. NPO přikládá digitalizaci váhu i z hlediska zmenšování vzdálenosti mezi centrem a periferií, a podporuje tak teritoriální kohezi. Další velkou prioritou je digitalizace veřejné správy a administrativy, která by napomohla ke snadnějšímu přístupu a sdílení informací napříč územními jednotkami [Ministerstvo průmyslu a obchodu 2021]. V porovnání s NGEU, která si jako své digitální cíle vytyčila například celoplošné vysokorychlostní připojení k internetu, digitální identitu nebo rozvoj umělé inteligence [Evropská unie nedatováno], jsou cíle NPO v rámci digitalizace poněkud skromnější a méně vizionářské. Způsobeno je to pravděpodobně tím, že Česká republika je v několika ohledech v rámci digitalizace a technologické vybavenosti zaostalejší než některé evropské státy, a proto je pro ni důležité se nejdříve na technologický posun připravit. Tato skutečnost se poté projektuje do obsahu NPO, který se ve svých digitálních cílech

věnuje spíše tomu, aby byla na technologický pokrok připravena státní správa nebo jednotlivé podniky.

Druhý pilíř se tematicky zaměřuje na fyzickou infrastrukturu a zelenou tranzici, která v rámci EU patří k jedné z největších priorit v rámci NGEU. Z hlediska infrastruktury se plán rozhodl zaměřit především na ekologičtější způsoby dopravy, který je pro Českou republiku skutečně realizovatelný, a sice zlepšení kvality železniční, cyklistické a pěší dopravy [Ministerstvo průmyslu a obchodu 2021]. Zlepšením dopravní infrastruktury plán sleduje snadnější transport komodit a osob napříč Českou republikou, který by napomohl k propojenějším obchodním stykům například se zahraničními partnery. Součástí plánu v tomto pilíři je také energetická úspora veřejných budov a prostor nebo zvýšení počtu dobíjecích stanic pro elektromobily v rámci čisté mobility. K čistě environmentálnímu účelu jsou určeny komponenty zabývající se zlepšením kvality ovzduší a ochrany přírody s adaptací na klimatickou změnu [Národní plán obnovy 2021]. Pokud opět porovnáme tyto cíle s cíli NGEU, NPO se snaží reagovat na evropské požadavky zejména v rámci čisté mobility nebo energetické náročnosti veřejných staveb. Témata, která NPO řeší méně nebo vůbec, se pohybují okolo proaktivních přístupů vůči boji proti změně klimatu z hlediska přírody. NGEU dává poměrně velký důraz na aktivní snahu o zlepšování kvality přírodního prostředí, jako třeba ochrana vod, lesů a zvířete (zvláštní důraz je kladen na ochranu včel) nebo vytváření zelených prostor ve městech a v neposlední řadě podpora ekologického zemědělství [Evropská unie nedatováno].

Třetí pilíř, Vzdělávání a trh práce, má za cíl investovat přednostně do lidského kapitálu a do jeho rozvoje. Některé reformy a iniciativy z NPO obnáší nutnou rekvalifikaci či dozdělení primárně v oblasti digitalizace. Pilíř se snaží i o reformu vzdělávacího systému v reakci na proměňující se charakter pracovních míst. Do budoucna se očekává, i díky digitalizaci, nárůst pracovních míst v oborech s vyšší přidanou hodnotou, naopak ubudou pracovní místa v těžkém průmyslu zejména ve výrobních pozicích. Na toto bude muset pružně reagovat trh práce, a to prostřednictvím změny vzdělávacího systému, který bude moci na budoucí poptávku po pracovní síle objektivně korespondovat [Národní plán obnovy 2021]. V oblasti vzdělávání se tak bude primárně NPO snažit financovat rozevírající se digitální propast a edukovat jak studenty v oblasti digitálních dovedností, tak pedagogy v rozšiřování jejich kompetencí. Mimo to se ale bude soustředit také na navýšení kapacit ve školách a na rozvoj celoživotního vzdělávání. Následně je cílem zařídit hladkou inkluzi vzdělávacího systému do měnící ho

se trhu práce v reakci na zlepšení technologických prostředků [Národní plán obnovy 2021].

Nejméně konkrétním cílem disponuje čtvrtý pilíř neboli InSTITUTE, regulace a podpora podnikání v reakci na Covid, jehož obecnou ideou je podpora veřejných investic a především podnikatelů, jenž jsou primárními žadateli v tomto pilíři, aby podpořili hladký přechod na zelenou a digitální ekonomiku. Většina komponent je velmi obecná, ale majoritně má většina iniciativ poskytovat například školení pro podnikatele, kteří by pak nabitě vědomosti využili ve svém podnikání a podpořili tak zelenou a digitální transformaci [Národní plán obnovy 2021]. Zvláštní součástí je komponenta zabývající se kulturním a kreativním sektorem, které se bude věnovat celá třetí část této práce.

Výzkum, vývoj a inovace je název pátého pilíře. Vědecký pokrok je v našem vývoji a technologickém pokroku stěžejní, proto není opomíjen ani v NPO. Je na něj vymezeno dokonce více financí než na předchozí a následující pilíř. Primární oblast zájmu v hledání inovativních technologií nebo přínosných výzkumů je směřována do oblasti zdravotnictví. Zajímavým výzkumným tématem, které bude v rámci NPO zkoumáno, je například dopad pandemie na společnost. Druhá oblast zájmu se zas bude snažit vyvinout úsilí pro zlepšení podnikové praxe jak pro veřejnou, tak soukromou sféru. Velká pozornost je směřována směrem k malým a středním podnikům z toho důvodu, že tvoří většinu ekonomických subjektů v České republice, a tvoří tak prostředek, díky kterému je možné rychleji implementovat zelenou a digitální tranzici. Cílem výzkumných projektů je také mezinárodní přesah a navázání zahraniční spolupráce [Národní plán obnovy 2021, Vláda České republiky 2020].

Posledním pilířem, kterým je zdraví a odolnost obyvatel, se snaží NPO opatřit zejména sociální potřeby společnosti. Nejvíce se věnuje, jak název napovídá, systému zdravotní péče, po zkušenostech z covidové krize zejména jeho odolnosti nebo kvalitnější kvalifikaci zdravotnických pracovníků. Konkrétně se tento pilíř věnuje i onkologické péči a jejímu zkvalitnění nebo prevenci⁵ [Národní plán obnovy 2021]. Téma, kterému se NPO příliš nevěnuje, nebo je jeho zastoupení v rámci komponent minimální, je nezaměstnanost. V souvislosti s tím, že je Česká republika v EU zemí s nejnižším

---

⁵ Stavba onkologického centra je jedním z kontroverzních projektů, které se v rámci NPO objevují. Jedná se o projekt bývalého premiéra Andreje Babiše, který z NPO vyčlenil zhruba 6 miliard korun na stavbu Českého onkologického institutu ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady. Projekt budil poměrně značný nesouhlas od většiny veřejnosti a od řad odborníků. Nynější ministr zdravotnictví Vlastimil Válek projekt také odmítl, místo toho jeho podpora směřuje spíše do podpory onkologické prevence ve všech krajích než na vytvoření jednoho centra v Praze, které by většinu nejmodernějších technologií a zázemí centralizovalo na jedno místo v České republice [Šabata 2022].

procentem nezaměstnanosti, zdá se tento krok logický, a není tedy nezaměstnanost považována jako problém, který je s dopady pandemie nebo rozvojem České republiky v rámci NPO nutné řešit. Místo toho se NPO věnoval v sociální a pracovní sféře jiným oblastem, ve kterých má Česká republika nedostatky, jako je například celoživotní vzdělávání, moderní vzdělávací a výcviková centra, genderovou nevyrovnanost v pracovním prostředí, péče v raném dětství, sociálně vyloučené lokality nebo stárnutí populace [Bittner 2022].

3 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru

V této části se budeme věnovat konkrétnímu komponentu z pilíře číslo 4, neboli Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19, a to komponentu číslo 4.5 s názvem Rozvoj kulturního a kreativního sektoru. Hlavním cílem této práce je zjistit naplnění cíle NGEU v implementaci NPO pomocí reforem a inovací. Jak bylo popsáno již v předchozích kapitolách, hlavními cíli NGEU je zelená a digitální tranzice spolu s pocovidovou obnovou. Abychom naplnili cíl této práce, je nutné si rozebrat jeden konkrétní komponent a ukázat na něm, do jaké míry se s cíli a ideou NGEU shoduje. Samozřejmě je nutné poukázat také na to, že jednotlivé pilíře a komponenty se zabývají jinými oblastmi a problémy, tudíž jedna komponenta nemůže odpovídat a reprezentovat celou náplň plánu. Pro tuto práci jsem vybrala komponentu Rozvoj kulturního a kreativního sektoru právě z toho důvodu, že se z logiky věci nejvíce odchyľuje od ostatních komponent a pilířů, a na první pohled se také zdánlivě liší od idey NGEU. Úkolem této části je zjistit, proč byl tento komponent zařazen do NPO, a jak jeho naplnění pomůže cestě k zelené a digitální budoucnosti české ekonomiky.

3.1 Základní popis komponenty Rozvoj kulturního a kreativního sektoru

Vlastníkem této komponenty je Ministerstvo kultury, a je tedy zodpovědné i za implementaci všech reforem a investic, které jsou její součástí. Určité výzvy a iniciativy jsou ale realizovány ve spolupráci například s Ministerstvem práce a sociálních věcí, uměleckými asociacemi, kraji a obcemi nebo různými kulturními organizacemi. Při tvorbě NPO si Ministerstvo kultury dalo jako cíl reformu Kulturního a kreativního sektoru (dále jen KKS), zejména jeho přístup k němu a k jeho podobě. Pro KKS získala Česká republika z Nástroje pro oživení a odolnost necelých 5,5 miliardy korun, ovšem v rámci NPO se vláda rozhodla částku navýšit o dalších 1,94 miliard korun z národních zdrojů (ceny z roku 2022), které nejsou součástí NGEU. Dohromady se tak jedná o částku ve výši 7,39 miliard korun, které byly vymezeny na reformy v KKS [Benediktová 2023; Ministerstvo kultury nedatováno c]. Podle ministra kultury Martina Baxy [2023] slouží výzvy nejen k podpoře státních kulturních institucí, ale primárně jednotlivých umělců nebo neziskových organizací a v případě státních institucí se snaha obrací zejména na podfinancované instituce, jako například Národní galerie. Reformy KKS chtějí docílit soustředěním se na čtyři iniciativy, které si ministerstvo zatím vytyčilo, a do kterých poté poskládalo jednotlivé výzvy. Jedná se o *Status umělce a umělkyně*, *Rozvoj regionálního*

KKS, Digitalizace KKS a Kreativní vouchery (viz příloha č. 2). Dále se komponenta opírá o další dvě iniciativy, které se snaží o legislativní kroky v rámci reformy KKS, a jedná se o *Zákon o statusu umělce/umělkyně* a *Legislativní reforma zavádějící vícefondové financování kulturních institucí*. V rámci těchto iniciativ zatím nejsou vypsány výzvy a také se jedná spíše o milník, kterého by chtělo ministerstvo kultury dosáhnout [Ministerstvo kultury nedatováno c]. Další dvě iniciativy Transformace Státního fondu kinematografie na Fond audiovizu a Modernizace kulturních institucí jsou financovány plně ze státního rozpočtu [Jirkalová 2021] a nebudou tedy zahrnuty do analýzy jednotlivých iniciativ ve smyslu naplnění cílů NGEU.

O reformy v KKS se snažily již předchozí iniciativy, které byly financovány jak z EU, tak ze státních zdrojů. Jedná se například o projekt Creatinno financovaný prostřednictvím Horizont 2020 v minulém rozpočtovém období EU nebo projekt Design pro konkurenceschopnost v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Tyto projekty byly realizovány za pomoci agentur CzechInvest a CzechTrade, které se mimo jiné přímo zapojují i do implementace NPO. O změnu a rozvoj KKS se také snažila Státní kulturní politika 2015-2020, a připravila tak mantinely a hranice pro NPO, které je nutné překonat v těch ohledech, které se této politice nepodařilo naplnit [Ministerstvo kultury nedatováno c].

3.1.1 Status umělce a umělkyně

Kulturní a kreativní odvětví (dále jen KKO) je momentálně v EU jedním z největších zaměstnavatelských sektorů, největší podíl zaměstnaných je u mladých lidí do 29 let. Je proto nutné udržovat pro zaměstnance v tomto odvětví přijatelné pracovní a sociální podmínky. V rámci EU přistupuje každá členská země k této problematice, a tedy i ke statusu umělce a umělkyně, rozdílně. V této oblasti se tedy nejedná o evropský standard jedná, což může umělce a umělkyně napříč členskými státy znevýhodňovat. V České republice není znám přesný počet umělců a umělkyně neboli osob vytvářející umělecká díla přispívající ke kulturnímu a uměleckému rozvoji. O změně legislativy, která by ustanovila status umělce a umělkyně, se začalo ve velkém diskutovat právě po začátku pandemie, kdy byla většina umělců a umělkyně a osob zaměstnaných v KKS drtivě zasažena protipandemickými opatřeními. Vzhledem k tomu, že nová legislativa by řešila sociální zabezpečení a pracovní právní ukotvení umělců a umělkyně, které se nejen v době pandemie ukázalo jako nejproblématictější, bylo její přijetí důležitým tématem nejen uměleckých subjektů, ale i ministerstva kultury [Návrátová 2022]. Tato iniciativa

s alokacemi ve výši 690 milionů korun je momentálně rozdělena do 8 výzev, ze kterých je jich 6 již vyhlášeno. Výzvy se zaměřují na pracovníky v KKS, vzdělávací projekty a podporu kultury v systému školství, výzkumné projekty nebo mobilitu osob figurující v KKS [Ministerstvo kultury nedatováno e].

První výzvou je Mobilita I. a vztahuje se nejen k rozvoji a obnově KKS, ale i k propagaci a přesahu obsahu českého KKS do zahraničí. Od NPO obdržela 60 milionů korun na akce a aktivity odehrávající se převážně v zahraničí, ale i v České republice. Podobně je na tom také výzva číslo 5 s názvem Mobilita II., která obdržela 100 milionů korun. Společné pro tyto výzvy je i výběr kritérií, které musí žádosti splňovat pro vybrání do přijímacího řízení. Z devíti kritérií se cílům NGEU podobá pouze část jednoho, a to Přínos realizace akce pro rozvoj KKS, kde je nutné splnit podmínky zlepšování digitálních dovedností pro zaměstnance v KKS. Bodově se naplnění tohoto kritéria pohybuje na 15 bodech, s tím že ale digitální dovednosti jsou pouze jednou možností z výčtu dalších, které toto kritérium obsahuje [Culturenet 2022; Ministerstvo kultury nedatováno e]. Tyto dvě výzvy tedy ač nesplňují a nijak se nevěnují zelené tranzici, zmiňují téma digitalizace, aspoň ve smyslu zlepšení dovedností, které se k digitalizaci vážou. Dále jsou tyto výzvy uzpůsobené také pro subjekty, které byly poškozeny pandemií, a je tedy možné zhodnotit, že cíle výzvy aspoň zčásti korelují s cíli NGEU.

Výzva číslo 2 se zaměřuje na Podporu výzkumných projektů k problematice statusu umělce a internacionalizace, jenž má pomoci s otázkou ohledně nové legislativy zavádějící Status umělce a umělkyně, která by pomohla legislativním institucím s jeho tvorbou. Alokovaných zdrojů je v tomto případě 5 milionů korun [Ministerstvo kultury nedatováno e]. Vzhledem k tomu, že se jedná o financování výzkumu, je téma zelené a digitální tranzice logicky nepřítomno. Pokud ale výzvu budeme hodnotit z pohledu, jaký přínos by měl výzkum pro legislativní ukotvení Statusu umělce a umělkyně, můžeme počítat náplň této výzvy do cíle pocovidové obnovy, která širší diskuzi nad tímto tématem odstartovala.

Podpora projektů kreativního učení jako název výzvy číslo 3 se rozumí zapojení umění do vzdělávacího procesu žáků, aby byla podpořena jejich kreativita a originalita zejména v tvůrčí činnosti. Tato iniciativa má směřovat jak ke školám, kulturním institucím a k jejich vzájemné spolupráci, tak ale i k pedagogům a pracovníkům z KKS, kteří organizují aktivity v rámci kreativního učení. Dohromady případně na tuto výzvu 260 milionů korun, což je v této výzvě zatím největší obnos [Ministerstvo kultury

nedatováno e]. Tato výzva podobně jako výzva předchozí neobsahuje z hlediska hodnotících kritérií žádnou zmínku o zelené či digitální tranzici, dokonce ani není zřejmá přímá či nepřímá návaznost na pocovidovou obnovu. I přes poměrně přínosný projekt, který tato výzva podporuje, se nedá říct, že jeho náplň a parametry odpovídají hlavním cílům NGEU.

Výzvou číslo 4 se ministerstvo kultury rozhodlo podpořit profesionály a odborné pracovníky v KKS. Rozvoj kompetencí pracovníků KKS: projekty mezinárodní umělecké a odborné spolupráce se ale také zaměřuje na propagaci těchto umělců v oboru především divadelním, tanečním, klasické a alternativní hudby nebo výtvarného umění do zahraničí a zlepšení jejich konkurenceschopnosti na mezinárodním poli. Alokovaných zdrojů je v tomto případě 60 milionů korun a slouží jen na projekty za rok 2023. Na případné další roky budou vypsány další výzvy [Ministerstvo kultury nedatováno e]. Hodnotící kritéria a cíle výzvy se ani v tomto ohledu neopírají o zelenou a digitální tranzici. Pokud se zaměříme na pocovidovou obnovu, můžeme spojit podporu pracovníků v KKS s tím, že jejich pracovní prostředí a možnost výkonu práce byly v době pandemie silně ovlivněny protipandemickými opatřeními. Tudíž by se tato výzva dala počítat jako přínosná v oblasti podpory pracovníků zasažených pandemií koronaviru.

Výzvy číslo 6 a 7, u kterých jsou vyhlášené podmínky totožné a zároveň na sebe navazují, slouží na Rozvoj kompetencí pracovníků KKS: Individuální tvůrčí a studijní projekty. Na výzvu č. 6 bylo vymezeno po 4 milionech korun ve třech oblastech (tvůrčí projekty literatury, tvůrčí projekty výtvarného umění a studijní pobyty) a na výzvu č. 7 bylo vymezeno 5 milionů korun (3 miliony korun na tvůrčí projekty ve výtvarném umění a 2 miliony korun na studijní pobyty). Obě výzvy se orientují především na fyzické osoby, zejména jejich podpoření v umělecké činnosti, která je podpoří v rámci budoucího kreativního tvoření, a budou tak přínosem pro tuzemskou kulturní sféru [Ministerstvo kultury nedatováno e]. V procesu přijetí projektů v přijímacím řízení na obdržení dotací se ani v tomto případě nehledělo na zelený a digitální přínos projektů pro českou ekonomiku. V tomto případě se navíc nejedná ani o kompenzaci jednotlivých profesionálů v prostoru KKS za dopady pandemie, proto se nedají tyto dvě výzvy považovat za naplnění žádného z cílů NGEU.

Poslední výzva, která zatím byla vyhlášena, je výzva číslo 8 s názvem Status umělce – podpora vzdělávacích projektů pro umělce a kulturní a kreativní pracovníky. Výzva je určena výhradně pro knihovny jako pořadatele workshopů pro pracovníky KKS

v oblasti manažerských a marketingových pozic, kteří přispívají svou prací ke zdokonalení chodu a transparentnosti KKS. Využití knihoven jako distributora souvisí se snahou o dokonalé regionální krytí v rámci ČR. Momentálně není částka vyčleněná na tuto výzvu známa [Ministerstvo kultury nedatováno e]. I přes to, že výzva není finančně ohraničena, můžeme definovat základní cíle této výzvy, kterými jsou zlepšení informovanosti a odbornosti lidského kapitálu v KKS. Samotný obsah přednášek a workshopů by se mohl věnovat zelené či digitální tranzici a možnostem, jak by mohlo být těchto cílů dosaženo i v KKS, ovšem bližší charakteristika obsahu ani témat, kterým se vzdělávací projekty budou věnovat, nejsou jasná, proto nelze s jistotou říci, zdali cíle NGEU výzva splňuje či nikoliv.

3.1.2 Rozvoj regionálního KKS

Na rozvoj regionálního KKS by měla připadnout největší částka, a to v hodnotě 3,4 miliard korun. Na výzvu, která se vztahuje pouze na rozvoj regionálních kulturních a kreativních center – velká centra, se vyčlenilo 2,7 miliard korun a nastavila se časová hranice pro realizaci projektů do 30. září 2025. Regionálně byla v tomto případě Česká republika rozdělena do krajů, přičemž nejvíce alokovaných zdrojů obdrželo Hlavní město Praha v objemu 322 milionů korun (11,9 % z celkového podílu) a nejméně naopak Karlovarský kraj v objemu 132 milionů korun (4,9 % z celkového podílu). Výpočet podílu jednotlivým krajům byl určen na základě procentuálního podílu počtu obyvatel a ekonomických subjektů v kraji. Ať už se jedná o výstavbu nového nebo přestavbu nebo rozšíření stávajícího kulturního a kreativního centra, budou muset být tyto kroky v souladu také s iniciativou zvýšení udržitelné kulturní infrastruktury [Ministerstvo kultury nedatováno d].

Ovšem pokud zhodnotíme požadavky pro žadatele o tuto dotaci, není zde výslovně požadována udržitelnost v enviromentálním slova smyslu. Jedná se spíše o udržitelnost projektu z časového hlediska, které příkládá žadateli v podmínkách výzvy zajistit udržitelnost projektu na dobu minimálně 5 let od jeho realizace. V bodovém ohodnocení výběrových kritérií pro hodnocení projektu bylo urychlení zelené a digitální tranzice hodnoceno pouze 3 body z 90 možných [Ministerstvo kultury nedatováno d].

Druhou výzvou je Mapování a tvorba regionálních strategických materiálů rozvoje a podpory KKO, která bude předcházet první výzvě [Jirkalová 2021]. Na druhou výzvu byla přidělena alokace ve výši 30 milionů korun, jejíž realizace má být nejpozději do 30. června 2025. V této výzvě se ale bodové hodnocení výběrových kritérií nevěnuje

zelené a digitální tranzici ani v jednom bodu. Třetí výzva v této iniciativě Rozvoj regionálních kulturních a kreativních center – malá centra zatím nebyla vyhlášena a případně na ni 500 milionů korun [Ministerstvo kultury nedatováno d]. Z tohoto vyplývá, že se tato iniciativa soustředí převážně na rozvoj kulturního potenciálu regionů spíše než na potenciál zelené a digitální tranzice, neboť v obou vypsáních výzvách nebyla vyčleněna 30% část prostředků na zelenou tranzici a 22% část na tranzici digitální.

3.1.3 Digitalizace KKS

Další iniciativou v rámci této komponenty je Digitalizace KKS. Na celou iniciativu bylo prozatím vymezeno necelých 800 milionů korun. Největší částku obdrží výzva s názvem Digitalizace kulturních statků a národních kulturních památek v hodnotě 385 milionů korun. Zároveň se jedná o jedinou vyhlášenou výzvu (celkově je zatím v plánu pět výzev). Cílem výzvy je podpořit digitalizaci na úrovni kulturních památek a uchovávání kulturního dědictví ČR (např. muzea, galerie, Národní památkový ústav, instituce zaměřené na správu a ochranu kulturního dědictví). Dále o finanční prostředky z výzvy mohou žádat správci národních kulturních památek nebo pracovníci a studenti z oboru kultury a památkové péče, cestovního ruchu nebo státní správy a samosprávy v souvislosti s kulturou [Ministerstvo kultury nedatováno a]. Samotná implementace této výzvy bude spočívat nejen v pořízení hardware a software potřeb pro přechod na digitální kulturní obsah, ale také převod některých hmotných předmětů do digitální formy [Kreativní Česko nedatováno]. V tomto ohledu se jedná například o digitalizaci textových archivních dokumentů, převod dvojrozměrných i trojrozměrných kulturních statků pomocí fotodokumentace a skenování do digitální formy nebo převod analogových audiovizuálních a zvukových děl do digitální podoby [Ministerstvo kultury nedatováno a]. Pokud zhodnotíme hodnotící kritéria, která sloužila k udělování dotací jednotlivých institucím a projektům, je zřejmé, že tato výzva téměř 100% splňuje jeden z hlavních cílů NGEU, a sice digitální tranzici. Mimo to má ale také požadavky na vzájemné sdílení digitálních prostředků a technologií nebo maximální šetrnost k životnímu prostředí s účelem snížení uhlíkové stopy. Z pohledu pocovidové obnovy se sice výzva přímo nevěnuje ekonomickým dopadům krize, je ale možné výzvu počítat jako přípravu na podobné krize, kdy se v té covidové ukázala důležitost digitalizace k fungování společnosti v krizovém období jako naprosto zásadní. Tato výzva tedy jednoznačně naplňuje ideu NGEU.

3.1.4 Kreativní vouchery

Poslední iniciativou je poskytování finančních prostředků pomocí tzv. Kreativních voucherů. Smyslem voucherů je primárně podpořit malé a střední podniky v rámci dvojice zelené a digitální tranzice a její adaptace na ně. Důležitost podpoření těchto podniků je především z hlediska podpoření národní ekonomiky, neboť právě tyto podniky tvoří 80 % ekonomických subjektů v České republice [Ministerstvo kultury nedatováno b]. Zároveň se ale použití voucherů bude snažit o propojení s KKO, toho bude dosaženo tím, že kreativní vouchery mohou být použity na produkt či službu, která využije ke své propagaci a zviditelnění profesionály z KKO. Vouchery jsou poskytovány v hodnotě 50 000-200 000 korun a sloužit budou na propagaci předmětu či služby. Jednou z podmínek pro obdržení dotace je registrace v celonárodní galerii kreativců [Škoda 2023]. Po dobu tří let (2023, 2024, 2025) se bude ročně vydávat 1000 voucherů. Celkově na kreativní vouchery připadlo 560 milionů korun alokovaných zdrojů [Kreativní Česko nedatováno]. Výše zdrojů byla také opět rozdělena regionálně, aby byla zachována geografická vyváženost (pro představu nejvíce prostředků získalo hlavní město Praha v hodnotě 32 milionů korun, což činí 13 % z celkové částky, naopak nejméně prostředků bylo přiděleno Karlovarskému kraji v hodnotě 6 milionů korun, a z celkových prostředků to jsou 3 %) [Ministerstvo kultury nedatováno b]. Mezi podmínkami, které musí žadatelé o dotaci splnit, se objevuje i bod, který požaduje, aby dotovaný projekt nijak výrazně neškodil životnímu prostředí, čímž se sice neprofiluje jako převratný mezník pro zelenou tranzici, ale výzva splňuje aspoň minimální přesah do zelené tranzice. Vzhledem k tomu, že se v mnoha případech jedná o využití voucherů k tvorbě webových stránek pro produkty a služby jednotlivých podniků, splňuje výzva i rozsah digitální tranzice. V poslední řadě jsou poskytované finanční prostředky prezentovány mimo jiné jako náplast na změny způsobené pandemií koronaviru a vypořádání se s ekonomickými ztrátami vyvolané krizí. Tím pádem je naplněn i třetí cíl v rámci NGEU.

3.2 Shrnutí podobnosti cílů NGEU s komponentou 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru

Tato podkapitola bude sloužit k vyhodnocení podobnosti cílů jednotlivých výzev s obecnou ideou a hlavními cíli NGEU. Jako hlavní tři cíle NGEU, které slouží jako tři ukazatele podobnosti, jsem vybrala: *zelenou tranzici*, *digitální tranzici* a *pocovidovou obnovu*. Tyto tři ukazatele nebo témata k nim příbuzná jsem hledala v jednotlivých výzvách napříč komponentou 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru. K analýze

sloužily pouze vypsané výzvy, neboť u většiny nevypsaných výzev nejsou dostatečné informace a údaje, na kterých bychom mohli analýzu provést. Proto u iniciativy Status umělce/umělkyně chybí vyhodnocení u výzev č. 8, 9 a 10, u iniciativy Rozvoj regionálního KKS nebyla hodnocena výzva č. 3 a u iniciativy Digitalizace KKS chybí vyhodnocení výzev č. 2, 3, 4 a 5, v tabulce nejsou proto zahrnuty.

Tabulka č. 1: Výsledky analýzy hledaných ukazatelů napříč výzvami v komponentě č. 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru

Název iniciativy	Číslo výzvy	Zelená tranzice	Digitální tranzice	Pocovidová obnova
Status umělce/umělkyně	Výzva č. 1	NE	ANO	ANO
	Výzva č. 2	NE	NE	ANO
	Výzva č. 3	NE	NE	NE
	Výzva č. 4	NE	NE	ANO
	Výzva č. 5	NE	ANO	ANO
	Výzva č. 6 a 7	NE	NE	NE
Rozvoj regionálního KKS	Výzva č. 1	NE	NE	NE
	Výzva č. 2	NE	NE	NE
Digitalizace KKS	Výzva č. 1	ANO	ANO	ANO
Kreativní vouchery	Výzva č. 1	ANO	ANO	ANO
Celkem ANO/NE:		2/8	4/6	6/4

Zdroj: zpracováno autorem

Výsledek analýzy, jak znázorňuje tabulka, ukazuje, že se výzvy v rámci komponenty spíše nevěnují hlavním cílům NGEU, neboť případů negativních oproti pozitivním (v tabulce uvedené jako NE:ANO) je 18:12. Bylo zjištěno, že celkem čtyři výzvy dokonce nesplňují ani jeden z vybraných ukazatelů. V těchto případech se jedná o výzvy, které se zaměřují primárně na rozvoj kultury v regionu a podporu kultury ve školách. Obecně převažují výzvy, které se věnují pomoci podnikům a institucím v souvislosti s ekonomickým úpadkem po pandemii, mírně přes polovinu jich totiž

splnilo podmínky pro pocovidovou obnovu. Zaměření celé komponenty primárně na pocovidovou obnovu a vysvětlení, proč tomu tak je, můžeme podpořit několika tvrzeními. Prvním z nich je samotný název pilíře, ve kterém se komponenta nachází, a sice Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19. Pokud porovnáme hlavní cíle tohoto pilíře, které byly popsány v předchozích kapitolách, je zřejmé, že tento pilíř jako celek slouží spíše na pocovidovou obnovu, než na zelenou a digitální tranzici. Co je u této komponenty také důležité, je oblast zájmu, které se věnuje, a tou je kultura. Kulturní sektor byl pandemií koronaviru významně zasažen, a i když je pro něj důležitá jak zelená, tak digitální tranzice, je pocovidová obnova tou nejaktuálnější, které se sektor momentálně věnuje. I přes to je ale nutné zmínit, že zelená a digitální tranzice by měly být cíli průřezovými, tudíž jejich zmínka by měla být napříč všemi komponentami. V předešlé kapitole jsme ale zjistili, že tomu tak není.

Druhou nejvíce úspěšnou se v analýza stala digitální tranzice. Fakt, že předběhla zelenou tranzici, můžeme vysvětlit tak, že pro kulturní sektor je digitalizace mnohem snazší a reálnější. Najdeme více témat, která se dají s digitalizací spojit, jako například digitalizace kulturního obsahu, projekty v rámci prezentace kultury do škol nebo mezinárodní kulturní spolupráce.

Zelená tranzice se v rámci analýzy projevila jako nejméně zastoupená napříč výzvami v této komponentě. Důvod toho byl nastíněn už v přechodím odstavci, ale kromě těžší realizace v kulturním sektoru, je důvodem hlavně to, že naplní této komponenty není vytváření nových statků (mimo výzvu č. 2 v iniciativě Rozvoj regionálního KKS), které by nějak životnímu prostředí přímo škodily. Většina výzev se zaměřuje spíše na nehmotné vlastnictví lidského kapitálu, což z logiky věci nemůže mít negativní environmentální dopad, ale ani se nezasazuje o výrazný přínos v boji s klimatickou změnou.

Pokud budeme hodnotit komponentu jako samostatnou jednotku, je poměrně hraniční považovat ji za naplnění hlavních cílů NGEU, které jsme si na začátku kapitoly vytyčili. I přes potencionálně přínosný efekt, který bude mít implementace výzev na KKS, není naplnění jednotlivých ukazatelů dostatečné, neboť z hodnocených výzev není ani polovina hodnocena kladně (v tabulce uvedené jako „ANO“). Pokud ale budeme hodnotit komponentu v rámci NPO jako celku, můžeme vyhodnotit zasazení komponenty mezi ostatní komponenty v pilíři a mezi komponenty v ostatních pilířích, jako doplňující pro úplnost plánu, zejména v oblasti pocovidové obnovy. V porovnání s pilířem č. 1 nebo

s pilířem č. 2, které se drtivou většinou věnují zelené a digitální tranzici, je tento rozdíl zjevný. Když sečteme, kolik alokovaných zdrojů připadne jen na tyto dva pilíře, vyjde nám částka, která tvoří více jak polovinu rozpočtu celého NPO (113 036 000 000 Kč). V porovnání s rozpočtem pro pilíř č. 4 Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19 (10 895 000 000 Kč), ve kterém se nachází komponenta 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru, je alokace více jak desetkrát menší než v případě prvních dvou pilířů. Z toho můžeme usoudit, že velikost jak pilíře, tak komponenty není tak výrazná oproti ostatním pilířům, neboť z hlediska výše alokace, je tento pilíř nejmenší.

Závěr

Spolupráce mezi jednotlivými aktéry, ať už je mezi státy nebo mezi členy vlády, je stěžejní pro vytváření projektů, které jsou ve své podstatě komplexní, a mají naplňovat funkci jakéhosi vodítka z krizí. Instituce Evropské unie již na počátku pandemie začaly pracovat na plánu, který by tímto vodítkem pro členské státy byl. Cílem práce bylo zjistit shodnost mezi ideou Next Generation EU a jejím naplněním na příkladu Národního plánu obnovy. Nejprve byly zmapovány oblasti a témata, kterým se Next Generation EU věnuje, a posléze byly hledány v Národním plánu obnovy.

První část nás nejprve seznámila s kontextem, proč plán vznikl, a jaké postoje k tomu některé státy měly, popřípadě jakým způsobem se podoba plánu měnila. Dlouhý proces přijetí, který byl pro většinu států jedním z hlavních fokusů v průběhu roku 2020 a 2021, ale nakonec došel u všech států do bodu realizace jejich národních plánů obnovy. Důležitým aspektem celé Next Generation EU je role financování celého plánu. Vzhledem k přijetí společné půjčky mezi státy došlo k jakémusi prvnímu kroku na cestě k fiskální reformě celé EU. Pro mnohé byl tento krok zlomovým a klíčovým pro následující podoby spolupráce mezi jednotlivými členskými státy a pro EU jako celek. V rámci velikosti celého fondu se nejvíce pozornosti a zároveň i finančních prostředků věnuje Fondu pro oživení a odolnost, který celému plánu dominuje, neboť z něho jsou zdroje alokovány mezi členské státy na tvorbu a realizaci národních plánů obnovy. V práci byl ale také věnován prostor dalším částem Next Generation EU, aby byl poskytnut ucelený obraz na celý plán a oblastem, kterým se věnuje. Ve druhé části byla pozornost směřována vůči Národnímu plánu obnovy, který vytvořila Vláda České republiky. Byly nastíněny různé aspekty, které ovlivňovaly tvorbu a finální podobu Národního plánu obnovy. Od počátku se plán potýkal s množstvím kritických poznámek ohledně jeho tvorby, přičemž tím nejzávažnějším nedostatkem byla podle mnohých netransparentnost procesu výroby, který nechal širokou a odbornou veřejnost v rámci spolupráce na jeho tvorbě na periferii.

Část třetí slouží jako analýza pro vyhodnocení vztahu mezi Next Generation EU a Národním plánem obnovy. Tři vybrané ukazatele byly hledány ve všech vyhlášených výzvách napříč komponentou Rozvoj kulturního a kreativního sektoru. Téma kultury bylo vybráno schválně jako zvláštní odchylka v kontrastu s ostatními tématy, kterými se Národní plán obnovy zabývá. V rámci této části bylo čerpáno pouze z oficiálních zdrojů Ministerstva kultury České republiky, a to z dokumentů jednotlivých výzev, konkrétně

z podmínek výzvy a procesu hodnocení. Analýza ukázala, že některé výzvy nesplňují ukazatele dokonce ani v jednom bodě, což pokládá otázku, proč byly takovéto výzvy do plánu zařazeny. Většina výzev se primárně věnuje pocovidové obnově, která v rámci hodnocení získala nejvíce kladných odpovědí. Naopak nejhůře je na tom zelená tranzice, která získala kladné odpovědi pouze dvě. Vzhledem k tomu, že právě zelená tranzice je nejspíše tím nejprimárnějším cílem, můžeme pokládat tyto výsledky v rámci Národního plánu obnovy jako neuspokojivé. V tomto kontextu je nutné podotknout, že v porovnání s ostatními komponentami je právě tato tematicky nejvíce odchýlená od původního záměru Next Generation EU, lze se tedy domnívat že ostatní komponenty by byly v analýze úspěšnější a naplňovaly by tedy ideu Next Generation EU lépe. V souvislosti s naplněním cíle práce jsme došli k tomu, že Národní plán obnovy v této vybrané komponentě spíše nenaplnuje ideu Next Generation EU.

Jak tomu většinou bývá, každý rozsáhlý projekt má sklony k tomu rozdělovat společnost na dvě části. Toto nebylo výjimkou jak u Next Generation EU, tak u Národního plánu obnovy. Část evropské společnosti bere plán obnovy jako nedostatečně přínosný pro úplnou obnovu evropského trhu. Část druhá se naopak raduje z na první pohled štědrého daru z kapsy Evropské komise, ale ve stejné chvíli se snaží o maximalizaci získání prostředků, u kterých bude jejich splácení výhodnější. V případě Národního plánu obnovy je situace trochu jiná. Téměř jedinými subjekty, kteří na podobu a rozvržení plánu pohlíží jako na dobře odvedenou práci jsou ti, kteří plán sami tvořili. Drtivá většina veřejnosti a odborníků v plánu naopak vidí doháněné resty a nahrubo slepené komponenty, které se naoko snaží vypadat jako naplnění evropské idey udělat z pocovidové Evropy Evropu více prosperující a konkurenceschopnější. Jedním z příkladů této nelogičnosti nebo spíše nekompatibilitosti je právě komponenta Rozvoj kulturního a kreativního sektoru. Ať už je člověk zastánce co největších finančních alokací do oblasti kultury nebo bere kulturu jako sektor méně důležitý, je v tomto případě nutné přiznat váhu původním idejím a ambicím, které Next Generation EU měla na počátku, a které tedy právě tato komponenta v celkovém přehledu nesplňuje.

Seznam použitých zdrojů

- Abels, G. – Battke, J. (2019). *Regional Governance in the EU* (Edward Elgar Publishing Limited: Cheltenham), s. 16–29.
- Alcidi, C. – Gros, D. (2020). Next Generation EU: A Large Common Response to the COVID-19 Crisis. *Intereconomics* (<https://www.intereconomics.eu/contents/year/2020/number/4/article/next-generation-eu-a-large-common-response-to-the-covid-19-crisis.html>, 25.3.2023).
- Amaro, S. (2020). Nine European countries say it is time for ‘corona bonds’ as virus death toll rises. *CNBC*, 25.3.2020 (<https://www.cnbc.com/2020/03/25/nine-eu-countries-say-its-time-for-corona-bonds-as-virus-deaths-rise.html>, 29.12.2022).
- Babiš, A. (2020). Já rozhodně nechci bránit dohodě, *Twitter* 10.7.2020 (<https://twitter.com/andrejbabis/status/1281550014276304896>, 27.3.2023).
- Bańkowski, K. – Ferdinandusse, M. – Hauptmeier, S. – Jacquinet, P. – Valenta, V. (2021). The macroeconomic impact of the Next Generation EU instrument on the euro area. *ECB Occasional Paper Series*, 255:2021, s. 6.
- Baxa, M. (2023). *ústní sdělení 7.1.2023* (Ministr kultury České republiky).
- Bayer, L. – von der Burchard, H. – Smith-Meyer, B. (2020). France, Germany propose €500B EU recovery fund. *Politico*, 18.5.2020 (<https://www.politico.eu/article/france-germany-propose-e500b-eu-recovery-fund/>, 29.12.2022).
- Cabral, N. C. (2021). Borrowing in the European Union: from a pure national model to the antechamber of a European fiscal federal solution. *Journal of European Integration* 43(8), s. 939–954.
- Cloos, J. (2021). The EU’s response to the COVID crisis. *EuropeChats*, Episode 3, 27. 5. 2021 (<https://www.youtube.com/watch?v=YpPErQ335Xo>, 29.1.2023).
- Council of the European Union (2020). *The impact of COVID-19 on EU industry* (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6333-2020-INIT/en/pdf>, 29.12.2022).
- Crescenzi, R. – Giua, M. – Sonzogno, G. V. (2021). Mind the Covid-19 crisis: An evidence-based implementation of Next Generation EU. *Journal of Policy Modeling* 43(2021), s. 278–297.

Culturenet (2022). Národní plán obnovy – Status umělce – Výzva MK ČR č. 1/2022, Mobilita I. *Culturenet.cz* (<https://www.culturenet.cz/granty-a-stipendia/narodni-plan-obnovy-status-umelce-vyzva-mk-cr-c-1-2022-mobilita-i/>, 15.3.2023).

Das, H. (2022). rescEU. *Welcomeurope* (<https://www.welcomeurope.com/en/programs/resceu/>, 4.2.2023).

Deutsche Welle (2020). Coronavirus: France, Germany propose €500 billion fund. *Deutsche Welle*, 18.5.2020 (<https://www.dw.com/en/coronavirus-france-germany-propose-500-billion-recovery-fund/a-53488803>, 29.12.2022).

Enovation (nedatováno). Operační program Spravedlivá transformace (JTF). *enovation.cz* (https://www.enovation.cz/operacni-program-spravedлива-transformace-jtf?gclid=CjwKCAiA_vKeBhAdEiwAFb_nrVsd3l4mWahpW11RrxkjQYX_YnCDTasOO9K1kalPzmUrA7AS1TCagqxoC3MYQAvD_BwE, 3.2.2023).

Eurogroup (2020). *Statement on the situation with COVID-19* (<https://www.consilium.europa.eu/media/42939/20200304-summing-up-letter-telco.pdf>, 29.12.2022).

European Commission (2020). *EU'S NEXT LONG-TERM BUDGET & NextGenerationEU: KEY FACTS AND FIGURES* (Publications Office of the European Union: 2020).

European Commission (2021). *Negotiation process of the 2021-2027 long-term EU budget & NextGenerationEU* (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/negotiations_en, 29.12.2022).

European Commission (2022). *European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations – European Civil Protection Pool* (<https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/system/files/2022-11/fst%20rescEU%20EN.pdf>, 4.2.2023).

European Commission (nedatováno a). *Just Transition Fund* (https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/just-transition-fund_en, 3.2.2023).

European Commission (nedatováno b). *NextGenerationEU* (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/nextgenerationeu_en, 15.2.2023).

European Commission (nedatováno c). *REACT-EU* (https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/react-eu_en, 6.2.2023).

European Commission (nedatováno d). *Rural development* (https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_en, 2.2.2023).

European Commission (nedatováno e). *The Recovery and Resilience Facility* (https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_en, 4.4.2023).

European Council (2020). *Special European Council, 17-21 July 2020* (<https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2020/07/17-21/>, 29.12.2022).

European Council (2023). *Recovery fund: the EU delivers* (<https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/recovery-fund-eu-delivers/>, 4.4.2023).

European Union (nedatováno). *InvestEU* (https://investeu.europa.eu/about-investeu_en, 2.2.2023).

Euroskop (2022). *Strukturální fondy. Euroskop.cz* (<https://euroskop.cz/ja-a-eu/fondy/prehled-fondu/strukturalni-fondy/>, 8.2.2023).

Euroskop (nedatován). *Víceletý finanční rámec. Euroskop.cz* (<https://euroskop.cz/evropska-unie/rozpocet-eu/vicelety-financni-ramec/>, 29.1.2023).

Evropská komise (2019). *Zelená dohoda pro Evropu* (https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0010.02/DOC_1&format=PDF, 29.12.2022).

Evropská komise (2020). *Chvilé pro Evropu: náprava škod a příprava na příští generaci* (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0456&from=EN>, 29.12.2022).

Evropská komise (2021). *Horizon Europe – Výzkum a inovace* (<https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2022-06/rtd-2021-00013-03-00-cs-tra-01.pdf>, 1.2.2023).

Evropská komise (2022). *Infographic - Next Generation EU – COVID-19 recovery package* (<https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/ngeu-covid-19-recovery-package/>, 29.12.2022).

Evropská rada (2020). *Rozpočet EU na období 2021–2027 a plán na podporu oživení* (<https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/>, 29.1.2023).

Evropská rada (2020a). *PLÁN CESTY K OŽIVENÍ* (https://www.consilium.europa.eu/media/43403/20200421-a-roadmap-for-recovery_cs.pdf, 29.12.2022).

Evropská rada (2020b). *Mimořádné zasedání Evropské rady, 17.–21. července 2020* (<https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2020/07/17-21/>, 29.12.2022).

Evropská rada (2020c). *Charles Michel o fondu na podporu oživení: „Pandemie těžce zasáhla naše občany a podniky. Neprodleně potřebují cílenou pomoc.“* (<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/05/27/charles-michel-on-the-recovery-fund-our-citizens-and-businesses-have-been-heavily-impacted-by-the-pandemic-they-need-targeted-relief-without-delay/>, 29.12.2022).

Evropská rada (2022a). *Časová osa – opatření Rady týkající se onemocnění COVID-19* (<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/coronavirus/timeline/>, 29.12.2022).

Evropská rada (2022b). *Next Generation EU – balíček na podporu oživení k řešení následků pandemie COVID-19* (<https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/ngeu-covid-19-recovery-package/>, 11.2.2023).

Evropská unie (nedatováno). *Next Generation EU* (https://next-generation-eu.europa.eu/index_en, 29.12.2022).

Evropský účetní dvůr (2019). *Rozdělení prostředků na politiku soudržnosti na období 2021–2027 mezi členské státy* (https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/RCR_COHESION/RCR_COHESION_CS.pdf, 8.2.2023).

Fredericks, B. (2020). WHO says Europe is new epicenter of coronavirus pandemic. *New York Post*, 13.3.2020 (<https://nypost.com/2020/03/13/who-says-europe-is-new-epicenter-of-coronavirus-pandemic/>, 29.12.2022).

Khan, M. – Peel, M. (2020). ‘Frugal four’ fight to protect EU budget rebates. *Financial Times*, 18.8.2020 (<https://www.ft.com/content/55f6796e-4a9f-43b2-8d94-da0804d1f83b>, 29.12.2022).

Kołodziejski, M. (2022). *Fond soudržnosti. Evropský parlament* (https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_3.1.3.pdf, 9.2.2023).

Kreativní Česko (nedatováno). Plán obnovy. *Zakreativnicesko.cz* (<https://www.zakreativnicesko.cz/pl%C3%A1n-obnovy>, 20.3.2023).

McCormick, J. (2020). *European Union Politics* (BLOOMSBURY ACADEMIC: Londýn), s. 362–368.

Ministerstvo kultury (nedatováno a). *Digitalizace kulturních statků a národních kulturních památek* (<https://www.mkcr.cz/digitalizace-kulturnich-statku-a-narodnich-kulturnich-pamatek-cs-2941>, 20.3.2023).

Ministerstvo kultury (nedatováno b). *Kreativní vouchery* (<https://www.mkcr.cz/kreativni-vouchery-cs-2918>, 20.3.2023).

Ministerstvo kultury (nedatováno c). *Národní plán obnovy* (<https://www.mkcr.cz/narodni-plan-obnovy-cs-2907#section4>, 20.3.2023).

Ministerstvo kultury (nedatováno d). *Rozvoj regionálního kulturního a kreativního sektoru* (<https://www.mkcr.cz/rozvoj-regionalniho-kulturniho-a-kreativniho-sektoru-cs-2916>, 15.3.2023).

Ministerstvo kultury (nedatováno e). *Status umělce a umělkyně* (<https://www.mkcr.cz/status-umelce-a-umelkyne-cs-2915>, 20.3.2023).

Národní plán obnovy (2021). *Národní plán obnovy – Plán pro oživení a odolnost České republiky* (<https://www.planobnovycr.cz/dokumenty>, 26.3.2023).

Parimisetty, P. (2020). *Coronabonds – A European Dilemma. A Path for Europe* (<https://pathforeurope.eu/coronabonds-a-european-dilemma/>, 29.12.2022).

Petratis, E. (2022). *EAFRD – European agricultural fund for rural development 2021-2027. welcomeurope* (<https://www.welcomeurope.com/en/programs/european-agricultural-fund-for-rural-development-eafrd/>, 3.2.2023).

Rada EU (2020). *Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (zdraví)*, 13. února 2020. (<https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/epsco/2020/02/13/>, 29.12.2022).

Šabata, P. (2022). *Česko má ve skříni zdravotnického kostlivce za šest miliard korun. Český rozhlas*, 24.1.2022 (https://www.irozhlas.cz/komentare/narodni-plan-obnovy-onkologicke-centrum-vinohrady-komentar-petr-sabata_2201240801_zuj, 4.4.2023).

Šindlerová, D. (2021). Vláda schválila Národní plán obnovy. Chce investovat 200 miliard. *ČT 24*, 17.5.2021 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3313305-vlada-schvalila-narodni-plan-obnovy-chce-investovat-200-miliard>, 23.2.2023).

Škoda, J. (2023). Ministerstvo kultury podpoří kreativní průmysl speciálními vouchery. *ČT 24*, 10.1.2023 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/3556571-ministerstvo-kultury-podpori-kreativni-prumysl-specialnimi-vouchery>, 26.3.2023).

Technologické centrum Praha (nedatováno a). *Horizont Evropa* (<https://www.horizontevropa.cz/cs/vice-programu-horizont-eropa/strucne-programu-horizont-evropa/informace>, 1.2.2023).

Tlapová, G. (2016). Co je Evropský semestr? *Českomoravská odborový svaz pracovníků školství* (<https://skolskeodbory.cz/co-je-evropsky-semestr>, 22.2.2023).

Transparency International (2021). Proces příprav Národního plánu obnovy je ukázkovým příkladem netransparentnosti. *Transparency International* 22.4.2021 (<https://www.transparency.cz/proces-priprav-narodniho-planu-obnovy-je-ukazkovym-prikladem-netransparentnosti/>, 22.2.2023).

Transparency International (2022). Národní plán obnovy se rozroste o další desítky miliard korun z EU. Brzy bychom se měli dozvědět, kam poputují. *Transparency International*, 29.9.2022 (<https://www.transparency.cz/narodni-plan-obnovy-se-rozroste-o-dalsi-desitky-miliard-korun-z-eu-brzy-bychom-se-meli-do-zvedet-kam-poputuji/>, 23.2.2023).

Ustál, K. (2022). REACT-EU. *Welcomeurope* (<https://www.welcomeurope.com/en/programs/reacteu/>, 6.2.2023).

Vláda České republiky (2020). *Rada vlády řešila Národní plán obnovy v oblasti vědy a výzkumu* (<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/rada-vlady-resila-narodni-plan-obnovy-v-oblasti-vedy-a-vyzkumu-183483/>, 26.3.2023).

Vláda České republiky (2021). *Příprava Národního plánu obnovy ČR* (<https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/aktualne/priprava-narodniho-planu-obnovy-cr-186743/>, 22.2.2023).

WHO (nedatováno). *Timeline: WHO's COVID-19 response* (<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/interactive-timeline#event-90>, 29.12.2022).

Resumé

The main aim of this bachelor thesis is to compare the idea of Next Generation EU with its fulfilment in National Recovery Plan designed for Czech Republic. This is about to be reached by choosing one particular component from Czechia's National Recovery Plan and an analysis will be made to discover whether the plan contains the main objectives from the Next Generation EU. For this analysis the component dealing with development of the cultural and creative sector was chose to represent the most distant topic to the main idea of the Next Generation EU in comparison with the rest of the topics included in the recovery plan.

The thesis is divided into three main parts with a logical sequence to reach the main aim of this thesis. In the first part the essence of Next Generation EU is described including its political acceptance and the international situation that led to the production of such plan. In the second part there is a closer look on the Czechia's National Recovery Plan. Especially on different approaches to the form of the recovery plan from political and public figures. A subsection with a short introduction to every pillar contained in the recovery plan is very important to provide a comprehensive view on the recovery plan because in the analysis only one component from one pillar is examined. This context is also important in relation to the conclusion for this thesis, as it draws a conclusion based on the examination of this one component. In the third part three indicators were chose to represent the three main goals of the Next Generation EU and our goal was to find them in each initiative/challenge listed by the Ministry of Culture.

Přílohy

Příloha č. 1: Přehled pilířů Národního plánu obnovy a jejich komponent

Pilíř	Alokace	Název komponenty
1. Digitální transformace	27 854 000 000 Kč	1.1 Digitální služby občanům a firmám 1.2 Digitální systémy veřejné správy 1.3 Digitální vysokokapacitní sítě 1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie 1.5 Digitální transformace podniků 1.6 Zrychlení a digitalizace stavebnost řízení
2. Fyzická infrastruktura a zelená tranzice	85 182 000 000 Kč	2.1 Udržitelná doprava 2.2 Snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru 2.3 Přejít na čistší zdroje energie 2.4 Rozvoj čisté mobility 2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší 2.6 Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda 2.8 Revitalizace území se starou stavební zátěží 2.9 Podpora biodiverzity a boj se suchem
3. Vzdělávání a trh práce	41 006 000 000 Kč	3.1 Inovace ve vzdělání v kontextu digitalizace 3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů 3.3 Modernizace služeb zaměstnanosti a rozvoj trhu práce

4. Instituce a regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19	10 895 000 000 Kč	4.1 Systémová podpora veřejných investic 4.2 Nové kvazikapitálové nástroje na podporu podnikání a rozvoj ČMZRB v roli národní rozvojové banky 4.3 Protikorupční reformy 4.4 Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru
5. Výzkum, vývoj a inovace	13 200 000 000 Kč	5.1 Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví 5.2 Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe
6. Zdraví a odolnost obyvatel	12 441 000 000 Kč	6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče 6.2 Národní plán na posílení onkologické prevence a péče
Celkem	190 578 000 000 Kč	

Zdroj: Národní plán obnovy (2021), zpracováno autorem

**Příloha č. 2: Přehled jednotlivých výzev a iniciativ v rámci komponenty 4.5
Rozvoj kulturního a kreativního sektoru**

Iniciativa	Alokace zdrojů	Výzvy	Alokace zdrojů na jednotlivé výzvy
Status umělce/umělkyně	690 000 000 Kč	Výzva č. 1: Status umělce – podpora projektů mobility aktérů kulturních a kreativních průmyslů – Mobilita I	60 000 000 Kč
		Výzva č. 2: Podpora výzkumných projektů k problematice status umělce a internacionalizace	5 000 000 Kč
		Výzva č. 3: Podpora projektů kreativního učení	260 000 000 Kč
		Výzva č. 4: Rozvoj kompetencí pracovníků KKS: projekty mezinárodní umělecké a odborné spolupráce v ČR	140 000 000 Kč
		Výzva č. 5: Status umělce – podpora projektů mobility aktérů kulturních a kreativních průmyslů – Mobilita II	100 000 000 Kč
		Výzva č. 6 a 7: Rozvoj kompetencí pracovníků KKS: Individuální a tvůrčí studijní projekty	36 000 000 Kč

		Výzva č. 8: Status umělce – podpora vzdělávacích projektů pro umělce a kulturní a kreativní pracovníky	Bude upřesněno
		Výzva č. 9: Podpora vydání české literatury v překladu	Bude upřesněno
		Výzva č. 10: Dotační titul na podporu kulturních projektů vysílaných do zahraničí	Bude upřesněno
Rozvoj regionálního KKS	3 400 000 000 Kč	Výzva č. 1: Mapování a tvorba regionálních KKO	30 000 000 Kč
		Výzva č. 2: Rozvoj regionálních kulturních a kreativních center – velká centra	2 700 000 000 Kč
		Výzva č. 3: Rozvoj regionálních kulturních a kreativních center – malá centra	500 000 000 Kč
Digitalizace KKS	800 000 000 Kč	Výzva č. 1: Digitalizace kulturních statků a národních kulturních památek	385 000 000 Kč
		Výzva č. 2: Digitalizace KKS – knihovny	70 000 000 Kč
		Výzva č. 3: Digitalizace kulturního obsahu v paměťových institucích působících v oblasti umění	40 000 000 Kč

		Výzva č. 4: Digitalizace kulturního obsahu	Bude upřesněno
		Výzva č. 5: Pořízení profesionálních záznamů nejúspěšnějších uměleckých projektů podpořených MK	Bude upřesněno
Kreativní vouchery	560 000 000 Kč	Výzva č. 1: Kreativní vouchery	560 000 000 Kč
Celkem	5 450 000 000 Kč		

Zdroj: Ministerstvo kultury (nedatováno c), zpracováno autorem